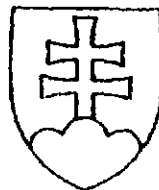

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Materiál na rokovanie
Národnej rady Slovenskej
republiky

Číslo: 87/1995

74

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky

Predkladá:

Vladimír Mečiar
predseda vlády
Slovenskej republiky

A handwritten signature in cursive script, reading "Mečiar".

Bratislava, január 1995

N á v r h

U z n e s e n i e

Národnej rady Slovenskej republiky

z ..... číslo .....

k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

1. s c h v a ľ u j e

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky;

2. v y s l o v u j e

podľa čl. 86 písm. g/ Ústavy Slovenskej republiky
dôveru vláde Slovenskej republiky.

PROGRAMOVÉ VYHLÁSENIE

Vlády Slovenskej republiky

Úvod

V čase druhého výročia naplnenia zvrchovanosti Slovenskej republiky predstupuje pred Národnú radu Slovenskej republiky vláda s programom, ktorý predstavuje novú etapu moderných dejín Slovenska. Ide o program prvej vlády, ktorá vzišla zo slobodných a demokratických volieb v suverénnej Slovenskej republike.

Predkladaný vládny program je významným dokumentom pre celé Slovensko, má ambíciu osloviť všetkých jeho obyvateľov. Vytvorili ho štyri politické subjekty na funkčné obdobie štyroch rokov, počas ktorých chce vláda vytvoriť stabilné politické a ekonomické prostredie, v ktorom budú podmienky na to, aby si každý občan našiel svoje miesto pre slobodnú činnosť a osobné šťastie. Stabilizovaná ústavná demokracia, na ktorej má vláda prioritný záujem, mu bude poskytovať potrebný rámec a garancie.

Na naplnenie tohto prvoradého cieľa objektívne potrebujeme spoluprácu, ale aj spoluzodpovednosť všetkých parlamentných subjektov, profesných, odborových a iných združení, cirkví aj masmédií. Vláda sa chce ústretovo pričiniť o spoločenskú participáciu pri konštruovaní prosperujúceho Slovenska. Ani prípadné prejavy nepochopenia či nezičlivosti by nemali ohroziť spomenutý zámer, ktorý možno pokladať za celospoločenský.

Vláda chce pokračovať vo vytváraní sociálno-trhového demokratického priestoru, ktorý bude kompatibilný s priemyselne rozvinutými demokraciami vo svete. Vláda, ktorá vzišla z volieb v roku 1992, urobila dôležité fundamentálne kroky týmto smerom. Svoje snaženie musela

prerušit, pretože sa nenašlo dost parlamentnej vôle, aby svoje programové vyhlásenie úplne realizovala. Dnes má Slovensko novú vládu, ktorá chce nadviazať na všetky pozitívne trendy, bez ohľadu na to, kto ich nastolil.

Slovensko potrebuje prehĺbiť politickú stabilitu, aby mohlo ukázať svoje komparatívne prednosti. Stranícka rozmanitosť je nevyhnutným atribútom politickej demokracie, ktorú nová vláda bezvýhradne podporuje. Táto rozmanitosť však nesmie viesť k permanentnej politickej kríze, resp. k jej rôznym skrytým podobám. Občania považujú za zbytočný luxus, ak má krajina tri vlády do roka. Naša vláda rozmýšľa rovnako.

Nová koaličná vláda ako celok i jej jednotliví členovia sú vedení spoločnou myšlienkou prispieť zo všetkých síl k politickej stabilizácii na princípoch Ústavy a pluralitnej demokracie na Slovensku. To však znamená, že bude dôsledne rešpektovaná vôľa voličov, ktorá v sebe obsahuje aj zaradenie poslanca k určitému politickému zoskupeniu v parlamente. Tým je určené aj politické spektrum parlamentu, ktorého zmena počas jeho funkčného obdobia nie je občiansky demokratická.

Vláda chce prispieť organizačnými aktivitami k vytvoreniu hospodársky úspešnej, politickej a právne stabilnej demokratickej spoločnosti, ktorá je vybudovaná na pevných morálnych zásadách, kde si každý občan bude môcť vytvoriť pokojný domov.

1. Zahraničné vzťahy

V oblasti zahraničnej politiky bude vláda Slovenskej republiky jednoznačne zachovávať kontinuitu jej smerovania. Chceme nadviazať na doterajšiu politiku zblížovania Slovenskej republiky s európskymi a transatlantickými politickými, bezpečnostnými a ekonomickými štruktúrami, zintenzívniť ju a zdôrazniť naše predsavzatie stať sa plnoprávnou súčasťou týchto zoskupení. Toto naše úsilie znamená smerovanie do ekonomického priestoru, ku ktorému nás viažu historické tradície i prirodzené vzťahy, čo vytvára podmienky na blízkosť názorov parlamentných strán na zahraničnú politiku Slovenskej republiky.

Slovensko bude naďalej aktívne rozvíjať vzájomne výhodné, vyvážené dvojstranné vzťahy a vytvárať priaznivé ovzdušie na rozvoj politickej a ekonomickej spolupráce.

Vláda sa bude podieľať na aktivitách v oblasti ľudských práv na pôde medzinárodných organizácií, pričom bude využívať a propagovať pozitívne skúsenosti Slovenskej republiky pri uplatňovaní práv osôb, ktoré patria k národnostným menšinám.

Presadzovanie a obhajoba slovenských národných a štátnych záujmov spolu so všestranným a objektívnym informovaním o dianí v Slovenskej republike budú základným východiskom uskutočňovania našich zahraničnopolitických zámerov.

Ekonomický rozmer v zahraničnej politike štátu sa výrazne posilní. Prioritou je cieľavedomé približovanie sa k Európskej únii so zámerom získať plné členstvo v horizonte roku 2000. Vláda vychádza z presvedčenia, že rozšírenie Európskej únie o reformujúce sa krajiny strednej a východnej Európy bude výhodné z hľadiska celého európskeho kontinentu, pretože prinesie rozšírenie oblasti stability a bude pôsobiť pozitívne i na jeho budúci ekonomický vývoj. Na dosiahnutie tohto cieľa vláda využije nové impulzy vyplývajúce z Európskej dohody o pridružení Slovenskej republiky k Európskej únii, ktorá nadobudne platnosť 1. februára 1995. Urobí potrebné

kroky a do 30. júna 1995 pripraví žiadosť o členstvo v Európskej únii. Vláda Slovenskej republiky si plne uvedomuje, že integrácia našej krajiny do najvýznamnejšej európskej štruktúry je postupným procesom, vyžadujúcim obdobie intenzívnej prípravy na oboch stranách. Predovšetkým svoju hospodársku politiku bude preto vláda modelovať tak, aby Slovenská republika do integračných štruktúr vstupovala ako rovnocenný partner. Vláda očakáva, že po ukončení medzivládnej konferencie Európskej únie, ktorá by sa mala otvoriť podľa plánu v roku 1996, sa začnú oficiálne rokovania o vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie. Slovenská republika bude aktívne využívať možnosti spolupráce s jej členskými krajinami a inštitúciami v súlade so Stratégiou prípravy pre vstup asociovaných krajín strednej a východnej Európy do Európskej únie, schválenou Európskou radou v Essene.

Pri napĺňaní Európskej dohody považuje vláda Slovenskej republiky za jednu z priorít oblasť harmonizácie právneho systému Slovenskej republiky s právom Európskej únie. V tejto súvislosti budeme vychádzať z návrhu opatrení, ktoré budú obsiahnuté v tzv. Bielej knihe Európskej únie, a ktoré budú konkretizovať požiadavky na legislatívne kroky na vytvorenie podmienok integrácie Slovenskej republiky do jednotného trhu Únie.

Vláda pripraví zodpovedajúci inštitucionálny rámec, potrebný na zabezpečenie úspešnej prípravy vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie. Tým sa vytvoria podmienky na efektívne zapojenie rezortov do aktivít pri uplatňovaní Európskej dohody a predpoklady na ich súčinnosť.

Základný smer bezpečnostnej orientácie Slovenskej republiky predstavuje úsilie o získanie členstva v Severoatlantickej aliancii a Západoeurópskej únii. Severoatlantickú alianciu považujeme za najefektívnejšiu existujúcu bezpečnostnú organizáciu a členstvo v nej súčasne za možnosť získania efektívnych bezpečnostných záruk. V tomto zmysle bude vláda optimalizovať našu účasť v programe Partnerstvo za mier, ktorý považuje za prvý krok k našej integrácii do Severoatlantickej aliancie. Súčasne racionálne využijeme novú kvalitu spolupráce so Severoatlantickou alianciou a možnosti, ktoré tento program prináša. Slovenská republika nepocituje nijaké bezprostredné ohrozenie a

nepovažuje ani jeden cudzí štát za svojho nepriateľa. Tento fakt spolu s našou bezpečnostnou orientáciou sa premietne do ďalších koncepčných dokumentov v oblasti bezpečnostnej a brannej politiky Slovenskej republiky. Medzi inými bude dopracovaný dokument Základné ciele a zásady národnej bezpečnosti a bude rozpracovaná Národná obranná stratégia a Systém obrany Slovenskej republiky. Cieľom je dobudovať moderné a demokratické ozbrojené sily Slovenskej republiky, ktoré budú kompatibilné s armádami krajín Severoatlantickej aliancie. Vláda položí dôraz na urýchlené zavádzanie systému národného obranného plánovania a najmä na posilnenie mechanizmov civilnej demokratickej kontroly ozbrojených síl. V tejto súvislosti urýchlí proces prijímania zákonov s cieľom maximálne sa priblížiť k štandardom vyspelých demokratických štátov v oblasti obrany.

Slovensko bude pritom aktívne v Severoatlantickej rade pre spoluprácu, kde sa stretáva nielen s členmi Severoatlantickej aliancie a kandidátmi na vstup, ale aj s ďalšími štátmi, ktoré sú za intenzívny dialóg v politickej a bezpečnostnej oblasti.

V súlade so štatútom asociovaného partnera Západoeurópskej únie bude vláda hľadať konkrétne možnosti zapojenia Slovenskej republiky do aktivít Západoeurópskej únie v oblasti humanitárnych, záchranných a mierových operácií.

Slovensko je pripravené aktívne participovať na programoch upevňovania mieru a bezpečnosti v Európe. Z tohto hľadiska považujeme Organizáciu pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe za významný prostriedok prevencie konfliktov a upevňovania dôvery medzi štátmi. Pri ďalšom rozvoji dialógu v rámci Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe sa bude vláda, podobne ako v iných oblastiach, riadiť národnými záujmami Slovenskej republiky, prednostne konzultovať konkrétne kroky s Európskou úniou, krajinami Severoatlantickej aliancie a so susednými štátmi.

Vláda bude venovať prvoradú pozornosť rozvoju vzťahov so susednými krajinami. Dobré susedstvo potvrdené kvalitnou zmluvno-právnou základňou a vzájomne výhodnou všestrannou spoluprácou považujeme za

základ dlhodobej prosperity a stability strednej Európy. Slovenská republika bude preto vystupovať ako spoľahlivý a konštruktívny partner, ktorý podobný prístup očakáva i od svojich susedov. S Českou republikou, Poľskom a Maďarskom nás spája spoločný záujem o vstup do západoeurópskych a transatlantických integračných štruktúr. Preto sme pripravení pokračovať v budovaní našich vzájomných vzťahov tak, aby zodpovedali štandardu vzťahov medzi jednotlivými členskými krajinami Európskej únie a Severoatlantickej aliancie.

Vzhľadom na naše historické väzby je Česká republika naším najbližším prirodzeným partnerom. Máme záujem na rozšírení politických, ekonomických a humanitárnych vzťahov založených na solídnej zmluvnej základni. Vstup Rakúska do Európskej únie je z hľadiska zahraničnopolitických záujmov Slovenskej republiky prínosom a výzvou zároveň. Tým sa stala slovensko-rakúska hranica v čase nástupu novej vlády hranicou s Európskou úniou. Doterajšie priateľské vzťahy, ktoré dokumentuje i priaznivo sa vyvíjajúca ekonomická a kultúrna spolupráca, sú sľubným vkladom do budúcnosti. Vo vzťahu k Poľskej republike sa bude vláda usilovať najmä o zvýšenie vzájomnej obchodnej výmeny a hospodárskej spolupráce. Výhodiskom budúcich vzťahov s Maďarskou republikou by mala byť vyvážená a pre obe strany prijateľná základná politická zmluva, na ktorej sa pracuje. Dôraz položíme aj na rozvoj slovensko-ukrajinských vzťahov, predovšetkým v hospodárskej oblasti, kde doteraz existuje rad nevyužitých možností. Vláda bude venovať pozornosť rozvoju spolupráce s ďalšími asociovanými krajinami Európskej únie a štátmi, prejavujúcimi snahu o zapojenie do európskych integračných procesov.

V oblasti dvojstranných vzťahov sa vláda Slovenskej republiky ďalej sústreďí na prehĺbenie kontaktov a spolupráce s ostatnými vyspelými demokratickými krajinami Európy, s USA, Kanadou a Japonskom, najmä s členmi skupiny G-7. Veľký význam budeme prikladať rozvoju vzájomne výhodnej ekonomickej spolupráce s Ruskou federáciou a ďalšími krajinami Spoločenstva nezávislých štátov.

Vláda bude intenzívne využívať možnosti rozvoja predovšetkým ekonomickej spolupráce s dynamicky sa vyvíjajúcimi krajinami ázijsko-tichooceánskej oblasti a Latinskej Ameriky. Nadviážeme na kladné výsledky vzájomne výhodných hospodárskych kontaktov s tradičnými partnermi spomedzi krajín Blízkeho a Stredného východu a na africkom kontinente.

Vláda potvrdzuje svoju pripravenosť aktívnejšie ako doteraz zúčastňovať sa na činnosti medzinárodných organizácií, predovšetkým na pôde Organizácie spojených národov a jej špecializovaných orgánov. Slovenská republika bude i naďalej pôsobiť ako stabilizujúci prvok v medzinárodných vzťahoch a prispievať k vytváraniu ovzdušia priateľstva a konštruktívnej spolupráce medzi krajinami svetového spoločenstva. Účasťou na mierových operáciách Organizácie spojených národov chce Slovenská republika prispievať k udržiavaniu mieru vo svete. Medzi ďalšie ciele v tejto oblasti bude patriť posilnenie zastúpenia Slovenskej republiky v orgánoch špecializovaných organizácií systému Organizácie spojených národov a intenzívnejšie zapájanie sa do rozvojových programov Organizácie spojených národov či už prostredníctvom účasti expertov alebo dodávok tovarov a služieb.

Napĺňanie a ochranu ľudských práv a základných slobôd tak, ako ich stanovuje Ústava Slovenskej republiky, považuje vláda za svoju základnú povinnosť voči všetkým občanom Slovenska bez ohľadu na ich národnosť, náboženské vyznanie, politické alebo iné názory, sociálny pôvod, majetok a spoločenské postavenie. Vláda bude preto pravidelne a komplexne vyhodnocovať uplatňovanie ľudských práv a slobôd na Slovensku.

Všetky otázky postavenia a práv osôb patriacich k národnostným menšinám bude vláda riešiť v zhode s Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými právnymi a politickými záväzkami Slovenskej republiky. Vláda podporí vypracovanie porovnávacej štúdie menšinových práv v Európe. Je rozhodnutá bezodkladne pristúpiť k Rámcovému dohovoru o ochrane národnostných menšín Rady Európy. Posúdi aj podpísanie ďalších medzinárodných dokumentov, upravujúcich práva osôb patriacich k národnostným menšinám.

Vláda očakáva, že príslušníci všetkých národnostných menšín si ako občania Slovenskej republiky, ktorá im poskytuje všetky medzinárodne garantované práva, budú lojálne plniť svoje občianske povinnosti a prispejú tak k napredovaniu našej spoločnej vlasti.

Osobitnú pozornosť bude vláda venovať ekonomickému, sociálnemu a kultúrnemu povznášaniu rómskej menšiny, pričom bude využívať široké možnosti medzinárodnej spolupráce.

Vláda Slovenskej republiky odsudzuje všetky prejavy netolerancie, šovinizmu, agresívneho nacionalizmu, rasizmu, antisemitizmu a xenofóbie, a to bez ohľadu na to, kde k nim vo svete dochádza. Účinnými krokmi sa bude usilovať o ich potlačanie a odstraňovanie, a to aj prostredníctvom aktívnej účasti na činnostiach Organizácie spojených národov, Rady Európy a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe.

Vláda bude presadzovať kvalitatívne nové riešenie vzťahov s krajanmi a prehľbovanie spolupráce s ich organizáciami v zahraničí. Záujem o osud a rozvoj komunít krajanov je prirodzenou súčasťou zahraničnej politiky Slovenska, ktoré je ich pôvodnou vlasťou. Preto sa vláda sústreďí aj na dobudovanie vhodnej inštitucionálnej základne.

Vláda považuje za dôležitú úlohu zabezpečenie všestrannej informovanosti medzinárodnej verejnosti o prioritách a hlavných postulátoch zahraničnej politiky Slovenskej republiky. Plne si uvedomujeme, že ciele, ktoré sme si v zahraničnopolitickej oblasti vytýčili, nemôžeme dosiahnuť bez objektívnych informácií o Slovenskej republike v zahraničí. Jednou z ciest bude prijatie a realizácia vládneho projektu prezentácie Slovenskej republiky v zahraničí a aktívna spolupráca so zahraničnými médiami.

Uskutočňovanie zahraničnopolitických zámerov Slovenskej republiky docielime dobudovaním kvalitnej a profesionálnej zahraničnej služby, dôsledne presadzujúcej záujmy Slovenskej republiky. Slovensko potrebuje profesionalizáciu a mobilizáciu síl a schopností všetkých jej pracovníkov.

Uplatnenie v diplomatickej službe nájdú len pracovníci s vysokou odbornosťou, overenou profesionalitou, ľudia s vysokými morálnymi kvalitami. Práca v zahraničnej službe sa tak stane vecou osobnej cti a vysokým prejavom dôvery zo strany vlasti.

Vláda si je vedomá, že mierou efektívnosti jej zahraničnopolitických aktivít bude i schopnosť presadiť ekonomické záujmy Slovenska. Dôležitou úlohou slovenskej zahraničnej služby bude podpora zahraničnoobchodných aktivít Slovenskej republiky vytváraním predpokladov na uplatnenie proexportnej orientácie slovenskej ekonomiky.

Hlavným cieľom práce vlády v oblasti mnohostranných ekonomických a sociálnych vzťahov bude prehĺbenie spolupráce s medzinárodnými organizáciami, zamerané na podporu transformačného procesu slovenskej ekonomiky a pomoc pri riešení naliehavých ekonomicko-sociálnych úloh spojených s integráciou Slovenskej republiky do európskych hospodárskych štruktúr.

Vláda bude iniciovať a podporovať široké zapojenie slovenských podnikateľských, vedeckovýskumných a odborárskych subjektov do medzinárodnej ekonomickej spolupráce s cieľom využiť potenciál medzinárodných organizácií, špecializovaných agentúr Organizácie spojených národov, rozvojových organizácií a programov.

2. Stratégia a základné zámery hospodárskeho rozvoja

Vláda prvýkrát od vzniku samostatnej Slovenskej republiky definuje rámce hospodárskej stratégie a stanovuje hlavné ciele v dlhodobom horizonte.

Strategickým cieľom vlády je položiť základy na dosiahnutie porovnateľnej úrovne výkonnosti ekonomiky a životnej úrovne obyvateľstva s vyspelými krajinami Európy na prelome tisícročia - najneskôr do roku 2010. Umožní to plnohodnotnú integráciu Slovenska do európskych štruktúr.

V záujme toho vláda považuje za svoju prioritu urýchľovanie postupu transformačného procesu. Vytvorenie fungujúceho trhového hospodárstva predpokladá dlhodobú spoločenskú transformáciu spojenú s veľkým úsilím všetkých občanov i generácií. Vláda si je vedomá toho, že ide o zložitý historický, obrodný proces vo vedomí každého člena spoločnosti. Toto úsilie chce vláda využiť na urýchlenie transformačného procesu a upevnenie pozície Slovenskej republiky v medzinárodných súvislostiach.

Vláda sa bude usilovať predovšetkým o efektívnejšie využitie domácich zdrojov, a to najmä:

- ľudského potenciálu, jeho kvalifikačnej úrovne, tvorivosti, invenčnosti a spôsobilosti adaptácie na nové podmienky,
- produkčného potenciálu s podstatne vyšším využitím vlastnej základnej vedy, výskumu a vývoja a špecifickosti jednotlivých regiónov,
- geografických daností k teritoriálne vyváženému rozvoju a expanzii zahraničnoekonomických aktivít Slovenska.

Postupné začleňovanie SR do procesov európskej integrácie predpokladá upevniť v hospodársko-politickom systéme základné hodnoty

Európskej únie, akými sú trvalý mier, jednota, sloboda, rovnosť, solidarita, hospodárska a sociálna istota.

Pre ekonomickú integráciu to v dlhodobom horizonte znamená:

- postupne prispôbovať legislatívne a technické normy smerom k Európskej únii,
- formovať hospodársku stratégiu a tomu prispôbovať nástroje menovej, fiskálnej, rozpočtovej a colnej politiky v súlade s podmienkami a kritériami Európskej únie,
- uskutočňovať aktívnu liberalizáciu zahraničného obchodu v zmysle Svetovej obchodnej organizácie (predtým GATT),
- zabezpečiť konvertibilitu meny,
- postupne sa pripravovať na spoločnú menovú úniu s EÚ.

Vláda zabezpečí urýchlené dokončenie transformácie hospodárskeho systému, najmä vlastníckych vzťahov tak, aby sa vytváral systém postindustriálnej spoločnosti.

Na dosiahnutie svojich zámerov vláda vypracuje a bude realizovať prorastovo orientovanú makroekonomickú politiku. Jej realizáciu podporí čiastkovými politikami, najmä finančnou, zahraničnoekonomickou, priemyselnou, poľnohospodárskou, surovinovou, vrátane regionálnej a sociálnej politiky.

Vláda počas svojho funkčného obdobia sa bude usilovať, aby svojou politikou vytvorila podmienky na naplnenie nasledovných makroekonomických zámerov:

- udržať a postupne ďalej dynamizovať výkonnosť ekonomiky tak, aby sa priemerné medziročné tempo rastu HDP v stálych cenách blížilo k 5 %,

- postupne znížiť mieru nezamestnanosti pod úroveň 10 %,
- neprekročiť medziročnú mieru inflácie 10 % a vytvárať predpoklady na jej postupné znižovanie,
- udržať pozitívny vývoj platobnej bilancie a rastom devízových rezerv vytvárať podmienky prechodu na úplnú konvertibilitu slovenskej koruny,
- podiel deficitu štátneho rozpočtu na HDP podľa metodiky Medzinárodného menového fondu (MMF) udržať do 3 % s klesajúcim trendom,
- celkovú zadlženosť štátu udržať v rozpätí porovnateľnom s kritériami Európskej únie a postupne ju znižovať.

Už v roku 1993 sa podarilo položiť základy oživovania ekonomiky, čo sa začalo prejavovať v roku 1994 v pozitívnych trendoch rastu HDP, najmä vplyvom exportnej expanzie. Tento vývoj však vláda neprecaňuje.

Úlohou vlády zostáva dynamizovať hospodársky rozvoj na báze efektov investičných aktivít. Dynamizácia hospodárstva predpokladá prejsť od reštriktívne zameranej politiky k politike expanzívnej a vytvoriť rámec podnetov na povzbudenie proinvestičnej klímy a aktivít v podnikateľskej sfére. Motivačné prostredie vláda dotvorí i rastúcim tlakom a podnecujúcimi opatreniami na zintenzívnenie ozdravných a reštrukturalizačných procesov podnikov.

S týmto cieľom vláda taktiež zabezpečí, aby bola uvedená do života široko chápaná priemyselná politika, ktorou podporí využitie pracovného potenciálu, domácej surovinovej základne a rozvoj cestovného ruchu. Podporí investície do moderných a pokrokových technológií, šetriace energiu a životné prostredie a zvyšujúce konkurencieschopnosť domácej produkcie. Vláda vypracuje a bude uskutočňovať program verejných investícií. Vzhľadom na rozdielny multiplikačný efekt investícií vláda určí priority ich realizácie. Osobitnú pozornosť bude venovať štátnym

objednávkam tak, aby pri dodržiavaní zásad konkurencie neboli domáci výrobcovia a dodávatelia znevýhodnení.

Vláda podporí pokračujúci proces transformácie družstevníctva na princípoch demokracie, solidarity a dobrovoľnosti členstva ako významnej súčasti ekonomického, výrobného a spoločenského potenciálu Slovenska.

Vláda vychádza z predpokladu a skúseností, že kombináciou účelnej makroekonomickej regulácie s priemyselnou politikou vytvorí základ rozvojovo-stabilizačnej politiky, schopnej jej zabezpečiť prechod hospodárstva do fázy trvalého oživenia a rastu.

Rozpočtovú politiku vláda založí na princípe nezvyšovania daňového zaťaženia. Postupne ho bude znižovať. Potrebné zdroje budú akumulované na báze racionálneho vynakladania verejných výdavkov a využitia mimorozpočtových zdrojov.

Vláda v čo najkratšom možnom čase prijme opatrenia na odstránenie pretrvávajúcich nezdravých javov, ako sú vysoká platobná neschopnosť a finančná nedisciplinovanosť. Bude sa zaoberať aj finančnými vzťahmi a finančným hospodárením v štátnych podnikoch a akciových spoločnostiach s výrazným podielom majetkovej účasti Fondu národného majetku SR a v ďalších spoločnostiach nimi založených.

V záujme mobilizácie rozpočtových zdrojov položí dôraz na sprísnenie systému plnenia odvodových povinností voči štátnemu rozpočtu. Zdokonalí legislatívu, zvýši odbornosť a skvalitní kontrolu. Upraví vzájomné finančné väzby medzi obchodnými spoločnosťami a ich dcérskymi spoločnosťami, ktoré predstavujú mimoriadny zdroj únikov príjmov štátneho rozpočtu.

Vážnym ekonomickým a sociálne citlivým dôsledkom transformácie je vysoká miera nezamestnanosti, dlhodobá nezamestnanosť a nízka tvorba nových pracovných miest. Vláda považuje riešenie problémov trhu práce a politiku zamestnanosti za prioritu hospodárskej politiky.

Problém nezamestnanosti presahuje rámec opatrení a programov, ktoré sa môžu uskutočňovať len v rámci trhu práce. Prenáša sa do oblasti makroekonomickej politiky a programov, ktoré povedú k tvorbe nových, dlhodobo konkurencieschopných pracovných miest na báze investovania a reštrukturalizácie ekonomiky.

Na elimináciu vypuklých regionálnych problémov nezamestnanosti vláda vypracuje v rámci svojej regionálnej politiky také systémové riešenie, ktoré bude kompatibilné s prístupmi krajín EÚ. To bude zahŕňať systematické monitorovanie regionálnych problémov nezamestnanosti a zaviazne všetky rezorty SR na prioritnú podporu vopred určených regiónov.

2.1. Financie

Dosahované hospodárske výsledky a objavujúce sa signály hospodárskeho oživenia naznačujú, že slovenské hospodárstvo postupne prekonáva transformačnú recesiu. Udržať progresívny trend vývoja a zabezpečiť prechod slovenského hospodárstva do kvalitatívne novej rozvojovej etapy predpokladá prispôbiť tomu charakter makroekonomickej politiky a spôsob jej uplatňovania.

Vláda bude realizáciu makroekonomických zámerov podporovať prorastovou hospodárskou politikou orientovanou na trvalo udržateľný hospodársky rast. V tejto súvislosti bude zameranie finančnej politiky charakterizovať postupný útlm doteraz zdôrazňovaných reštriktívno-stabilizačných účinkov a presadzovanie účinkov stabilizačno-rozvojových. Vláda má záujem skvalitniť prorastové pôsobenie finančnej politiky zintenzívnením koordinácie a previazanosti opatrení tejto politiky s politikou menovou. Vláda preto iniciatívne zabezpečí sprehľadnenie vzťahov a zlepšenie spolupráce s Národnou bankou Slovenska. Zdokonalí aj legislatívny rámec vzájomných vzťahov.

Vláda prijme finančné a bude iniciovať a podporí menové opatrenia smerujúce k revitalizácii finančnej pozície hospodárskych subjektov ako základne trvalého oživenia a rozvoja hospodárstva. Vláda na druhej strane

bude eliminovať impulzy narúšajúce stabilitu a rovnovážnosť vývoja, predovšetkým inflačné impulzy.

Strategickým cieľom finančnej politiky je ozdravenie verejných, najmä štátnych financií.

V tomto kontexte vláda bude presadzovať úspornosť a racionálnosť vynakladania neproduktívnych výdavkov. Formou štátnych investícií s využitím mimorozpočtových zdrojov podporí rozvoj infraštruktúry a progresívnych podnikateľských zámerov.

Vláda vytvorí podmienky na výraznejšie využívanie podnikateľských aktivít Fondu národného majetku SR, čím zabezpečí zvýšenie solventnosti tejto inštitúcie. Získané finančné zdroje budú slúžiť na financovanie vybraných rozvojových projektov. Dôraz sa položí na ich návratnosť a efektívne zhodnotenie s pozitívnym vplyvom na rast rozpočtových príjmov použiteľných na splácanie dlhovej služby.

Pokiaľ to umožnia prostriedky FNM, vláda nevyklučuje možnosť ich použitia na stabilizáciu dlhovej služby, najmä tej časti, ktorá sa viaže na štátny dlh z obdobia federácie.

Týmto vláda zakladá aktívny a dlhodobejší prístup k plneniu dlhovej služby. Súčasne bude stabilizovať vnútorný i zahraničný dlh vo vzťahu k hrubému domácomu produktu, ako aj objemu exportu tovarov a služieb.

Vláda bude dôrazne posudzovať možnosti preberania záväzkov vo vzťahu k zahraničiu, ako aj do vnútra. Umožní prijatie iba takých zahraničných vládnych pôžičiek, resp. podporí prijatie tých podnikateľských pôžičiek, u ktorých sa preukáže schopnosť ich splácania z budúcich príjmov. Vláda bude trvať na tom, aby sa konsolidovalo hospodárenie poisťovních systémov, pri ktorých garantuje zabezpečenie pomoci v prípade ich prechodnej nesolventnosti. Na tento účel dobuduje kontrolné mechanizmy.

Zámerom vlády bude konsolidovanou rozpočtovou politikou zabezpečiť v nasledujúcich štyroch rokoch postupný pokles podielu deficitu štátneho

rozpočtu v metodike MMF na 3 % z HDP, s cieľom postupne dosiahnuť vyrovnaný štátny rozpočet. Vyžiada si to uskutočniť niektoré zmeny v prístupoch pri tvorbe štátneho rozpočtu už na rok 1995 a zásadnú zmenu na rok 1996 tak, aby boli v súlade s rozpočtovými pravidlami, zaužívanými v krajinách Európskej únie. Bude potrebné vrátiť štátnemu rozpočtu pôvodné poslanie, t.j. prednostne zabezpečovať financovanie funkcií štátu (štátna správa, obrana, bezpečnosť, súdnictvo a pod.) a ústavou garantovaných spoločenských potrieb, najmä v školstve, zdravotníctve, kultúre a sociálnej politike. Doteraz uplatňovanú dotačnú politiku voči podnikateľskej sfére pri financovaní investičných aktivít vláda doplní aj využitím prostriedkov FNM, resp. uplatnením foriem nepriamej podpory daňovými nástrojmi vo vymedzených smeroch (podpora investícií, vedy a techniky a exportu).

Racionalizácia výdavkov štátneho rozpočtu sa bude opierať o účelnejšie využitie prostriedkov v rozpočtovej sfére, najmä v štátnej správe, o postupné posilňovanie zodpovednosti miest a obcí za svoj rozvoj s nadväzným posilňovaním vlastnej príjmovej základne a odstraňovaním prerozdeľovacích procesov medzi štátnym rozpočtom a rozpočtami miest a obcí, o prehodnotenie fungovania štátnych fondov a v prípade účelnosti ich premenu na obrátkové fondy, o uplatňovanie garančnej funkcie štátneho rozpočtu voči poisťovacím fondom na báze návratnej finančnej výpomoci a po dohode s Národnou bankou Slovenska o dosiahnutie priaznivejších podmienok úročenia štátneho dlhu.

Osobitnú pozornosť bude vláda venovať deblokáciám pohľadávok SR v zahraničí tak, aby sa stali výraznejším zdrojom príjmov štátneho rozpočtu.

Zásadne novým systémovým prvkom v rozpočtovom hospodárení bude zavedenie a vybudovanie štátnej pokladnice podľa vzoru zaužívaného v krajinách Európskej únie.

Rozhodujúcim krátkodobým cieľom vlády je vypracovanie návrhu štátneho rozpočtu na rok 1995 ako sústavy verejných rozpočtov. Treba pritom vychádzať z účinnej koordinácie a zosúlaďovania štátneho rozpočtu s rozpočtami miest a obcí, poisťných fondov, Fondu národného majetku SR, ale i bilancie Národnej banky Slovenska tak, aby sa získal celkový prehľad o

zdrojoch a potrebách finančného zabezpečenia jednotlivých oblastí v rámci Slovenskej republiky.

Na základe dvojročných skúseností z uplatňovania súčasnej daňovej sústavy bude vláda zabezpečovať jej ďalšie zdokonaľovanie tak, aby bola jednoznačná, spravodlivá, obmedzovala možnosť vzniku daňových únikov a bola pre podnikateľské subjekty aj občanov zrozumiteľná.

Vláda považuje za svoju prioritnú úlohu zdokonalenie systému správy daní, skvalitnenie kontrolnej činnosti vykonávanej územnými finančnými orgánmi a rozvinutie exekutívy. Osobitne sprísni povinnosť uplatňovania už zavedených spôsobov obmedzovania daňových únikov predovšetkým zdokonalením vyhľadávacej činnosti daňových úradov, obmedzovaním predaja spotrebných výrobkov na trhoviskách, kontrolou používania registračných pokladníc, označovania liehovín a tabakových výrobkov kontrolnými známkami.

Vláda bude presadzovať postupné zblížovanie súčasných dvoch sadzieb dane z pridanej hodnoty. Umožní znižovanie daňového zaťaženia podnikateľských subjektov uznaním investovaných prostriedkov ako odpočítateľnej položky zo zdaňovacej základne, pri zachovaní stability súčasných sadzieb dane z príjmov. Podobne daňovým zvýhodnením bude vláda podporovať združovanie prostriedkov podnikateľských subjektov na vytváranie zahraničných obchodných zastúpení a na rozvoj výskumných a vedeckotechnických aktivít.

Ako súčasť projektu nového územného členenia Slovenska a na zvýšenie ekonomického záujmu obcí o vytváranie podmienok na podnikanie vláda navrhne zákonom určenie podielu na výnose z daní.

Vláda nástrojmi colnej politiky vytvorí priaznivejšie podmienky na rozvoj hospodárstva a zapájanie slovenskej ekonomiky do medzinárodného obchodu. Vychádzať pritom bude z plnenia Európskej dohody o pridružení SR k Európskej únii a z podmienok Svetovej obchodnej organizácie (predtým GATT). Naďalej bude uplatňovať systém aktívnej podpory dovozu progresívnych technológií.

Bude pokračovať v realizácii medzivládnej dohody o colnej únii medzi SR a ČR ako základu na spoločný trhový priestor s voľným pohybom tovarov, služieb a spoločnej colnej politiky voči tretím krajinám.

V záujme zvýšenia platobnej disciplíny a zníženia colných a daňových únikov v súvislosti s dovozom, vývozom a tranzitom tovarov vláda prijme opatrenia na plné zabezpečenie colného dlhu v priamom tranzite. V prípade významného prekročenia zabezpečenia colného dlhu na základe medzinárodných dokladov uplatní priamy colný dohľad nad tovarom. Zmení sa miesto prepúšťania vysokozdaniteľných a ďalších citlivých tovarov určených na domáce použitie do voľného obehu ihneď po ich vstupe na colné územie SR s vylúčením tranzitu do vnútrozemia.

Zdokonalia sa materiálno-technické, personálne a priestorové podmienky pre štandardný výkon colníctva a s ním súvisiacich činností. Dobudujú sa hraničné priechody.

Vláda bude pokračovať v postupnej deregulácii cien vo väzbe na demonopolizáciu podnikateľského prostredia, pričom zohľadní nevyhnutnosť udržania sociálneho zmiernu. Novou legislatívnou úpravou v oblasti cien vytvorí regulačné pravidlá, ktoré umožnia účinnejšie pôsobiť proti inflačným tlakom a proti špekulatívnemu konaniu podnikateľských subjektov. Vláda sprísni uplatňovanie nástrojov cenovej regulácie a kontroly ako organickej súčasť systému ochrany spotrebiteľa, osobitne pri poruchách konkurenčného prostredia. Na druhej strane bude vláda citlivo, avšak dôsledne riešiť i niektoré závažné disproporcie v oblasti cien, najmä potravín, palivoenergetického komplexu, dopravy, telekomunikácií a niektorých služieb. Osobitne upraví režim oceňovania verejných investícií a rozhodujúcich vstupov do nich.

Vláda v spolupráci so zamestnávateľskými zväzmi bude vytvárať vhodné prostredie na rozvoj podnikania na báze domáceho a zahraničného kapitálu prostredníctvom ucelenej sústavy finančno-ekonomických nástrojov. Prijme účinné opatrenia na riešenie pretrvávajúcej platobnej neschopnosti podnikateľskej a rozpočtovej sféry predovšetkým zásadnými

krokmi na zvýšenie finančnej disciplíny subjektov, s osobitným zameraním na štátne podniky a obchodné spoločnosti s majoritnou účasťou štátu.

Kapitálovým posilnením a dobudovaním inštitucionálnych predpokladov špecializovanej inštitúcie na exportné poisťovacie služby vláda podporí rozvoj exportných aktivít podnikateľskej sféry.

Vláda v súčinnosti s NBS podporí založenie osobitnej bankovej inštitúcie, zameranej na úverovanie malých a stredných podnikov, vybraných infraštruktúrnych projektov a ďalších prioritných programov.

Na rozšírenie trhového priestoru pre domáce podnikateľské subjekty vláda skvalitní doterajší postup v uzatváraní medzištátnych zmlúv o vzájomnej ochrane a podpore investícií a zmlúv o zabránení dvojitého zdanenia. Podnieti sa tým i záujem zahraničných investorov o podnikanie na Slovensku.

Vláda bude podporovať ďalší rozvoj kapitálového trhu tak, aby sa stal transparentným, aby kvalitou svojich služieb zodpovedal štandardu v krajinách Európskej únie a aby sa stal akcelerátorom oživenia slovenskej ekonomiky a zároveň jedným zo stabilizátorov proinvestične orientovaného ekonomického prostredia na Slovensku pre domácich aj zahraničných investorov.

Vláda postupne vytvorí legislatívny rámec, ktorým sa zabezpečí kompatibilita s kapitálovými trhmi krajín Európskej únie. Stabilizáciou ekonomického a politického prostredia v SR vláda vytvorí podmienky na zvýšenie záujmu zahraničných investorov o slovenský kapitálový trh a na podstatné zvýšenie záujmu domácich investorov o využívanie výhod tejto formy podnikania.

Vláda postupom privatizácie vytvorí podmienky na ďalší rast a rozvoj kapitálového trhu. Vytvorí predpoklady spriehľadnenia činnosti investičných fondov a investičných spoločností na kapitálovom trhu a zdokonalí zákonný rámec ochrany práv drobných investorov.

Vláda zabezpečí účinný a efektívny výkon regulačnej funkcie štátu na kapitálovom trhu vytvorením príslušných organizačných a vecných predpokladov.

Vláda sa sústreďí na urýchlené dosiahnutie koncentrácie obchodovania s cennými papiermi na organizovaných verejných trhoch, na organizačné zjednotenie organizátorov verejných trhov, dematerializáciu cenných papierov, skvalitnenie služieb poskytovaných organizátormi trhov, Strediskom cenných papierov a ďalšími inštitúciami poskytujúcimi služby účastníkom kapitálového trhu a na realizáciu ďalších úloh, vyplývajúcich z takto poňatej koncepcie rozvoja kapitálového trhu.

Vláda podporí ďalší rozvoj bankovej infraštruktúry. Osobitnú pozornosť upriami na dosiahnutie kapitálovej primeranosti rozhodujúcich bánk. V súčinnosti s bankovým dohľadom podporí reštrukturalizáciu úverového portfólia týchto bánk. Vláda v spolupráci s NBS urýchlene predloží novelizáciu zákonov v oblasti bankových a poisťovacích služieb, tvorby rezerv, poistenia vkladov.

S cieľom posilniť a udržať dôveru v ekonomiku Slovenska a vytvoriť optimálne podmienky na udržateľný rozvoj a rast vláda bude spolupracovať s Medzinárodným menovým fondom, Svetovou bankou, skupinou štátov Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, s Európskou bankou pre obnovu a rozvoj, Európskou investičnou bankou, ako aj s ďalšími medzinárodnými, resp. zahraničnými finančnými inštitúciami. V tejto oblasti je žiadúci presun ťažiska spolupráce z verejného sektoru na sektor súkromný, za účelom rozširovania priamych kontaktov medzinárodných inštitúcií s podnikmi.

2.2. Privatizácia a ochrana hospodárskej súťaže

Privatizáciu považuje vláda za jednu z ťažiskových oblastí procesu ekonomickej reformy. Jej pokračovanie a urýchlenie patrí medzi prioritné úlohy.

Zmenou vlastníctva si vláda kladie za cieľ dosiahnuť aktivizáciu ľudského činiteľa a zvýrazniť jeho osobnú zodpovednosť.

Vláda chce usmerňovať tento proces tak, aby sa ním vytváralo konkurenčné prostredie, odstraňovalo monopolné postavenie podnikov a aby tento proces viedol k reštrukturalizácii, ozdraveniu a komplexnému rozvoju privatizovaných podnikov. Procesom privatizácie chce vláda vytvoriť také vlastnícke štruktúry, v ktorých budú mať významný podiel domáci podnikatelia i zamestnanci privatizovaných podnikov. Tým sa vybuduje pevný základ participačnej ekonomiky.

Tieto strategické ciele bude vláda dosahovať predovšetkým presadzovaním kombinácie štandardných metód privatizácie s kupónovou privatizáciou. Budú sa uplatňovať súťaživé formy predaja s výberom nadobúdateľa na základe precízne formulovaného a zdôvodneného podnikateľského zámeru, ktorý bude rešpektovať osobitosti podniku a potreby jeho rozvoja. V záujme podpory rozvoja domácej podnikateľskej vrstvy sa budú naďalej umožňovať splátkové formy predaja so započítavaním investícií ako splátok kúpnej ceny.

Kvôli zvýšeniu sociálnej priechodnosti procesu privatizácie a v záujme vytvárania participačnej ekonomiky vláda bude presadzovať účasť zamestnancov na privatizácii podnikov, v ktorých pracujú.

Vláda podporí účelný vstup zahraničného kapitálu do slovenskej ekonomiky. Umožní zakladanie spoločných podnikov so zahraničnými investormi tak, aby zahraničné finančné zdroje smerovali predovšetkým na modernizáciu a nákup nových technológií, resp. finančné ozdravenie týchto

podnikov. Obdobné hľadiská bude preferovať i pri predaji podnikov zahraničným investorom.

Za účelom vyváženého a stabilného rozvoja spoločnosti vláda vyšpecifikuje záujem štátu pri privatizácii strategických podnikov najmä v energetike, plynárenstve, telekomunikáciách, vo vodnom hospodárstve, zbrojárskej výrobe a bankovníctve a ohraničí rozsah verejného sektoru.

Vláda zabezpečí, aby druhá vlna kupónovej privatizácie pokračovala bez zbytočného odkladu. Do kupónovej privatizácie ponúkne časť akcií akciových spoločností vzniknutých zo štátnych podnikov tak, aby majoritné podiely akcií boli privatizované predajom strategickým investorom pri zmluvne zabezpečených podmienkach dlhodobého rozvoja privatizovaných subjektov. Tým sa občanom umožní nadobudnúť v kupónovej privatizácii podiel na majetku takých akciových spoločností, ktoré majú reálny predpoklad zhodnocovania sa.

Ako bezprostredný cieľ si vláda stanovuje vykonať analýzu a odpočet doterajších výsledkov privatizácie a následne vykonať inventarizáciu majetku určeného na privatizáciu. Na tomto základe vláda upresnení svoju vecnú a časovú predstavu o ďalšom postupe procesu privatizácie.

Za primárny krátkodobý cieľ vláda považuje vykonanie opatrení na pokračovanie druhej vlny kupónovej privatizácie. V záujme toho vláda prehodnotí súčasnú ponuku majetku do druhej vlny kupónovej privatizácie. Vláda bude presadovať, aby sa do druhej vlny kupónovej privatizácie ponúkli aj akcie z portfólia Fondu národného majetku SR.

Vláda bude presadzovať, aby sa v rámci procesu privatizácie dynamizovali aj aktivity, ktoré sú neodlučiteľné od procesu privatizácie, avšak funkčne prináležia Fondu národného majetku. Ide o dôslednejšie vymáhanie pohľadávok, dosiahnutie väčšej platobnej disciplíny u veriteľov Fondu národného majetku a dôslednejšiu kontrolu akciových spoločností, kde má Fond národného majetku majetkovú účasť. Vláda bude usmerňovať proces privatizácie tak, aby prispel k tvorbe likvidity Fondu národného

majetku v záujme vytvorenia zdrojov na podporu rozvojových programov slovenskej ekonomiky.

Vláda bude iniciovať vydanie právneho predpisu, ktorý sprehľadní a komplexne upraví proces privatizácie a vzťahy s Fondom národného majetku. Vytvorením a napĺňaním vhodných právnych noriem medzi Ministerstvom pre správu a privatizáciu národného majetku, Fondom národného majetku a zakladateľskými rezortami privatizovaných podnikov zabezpečí vláda optimálne podmienky na realizáciu transformačného procesu ekonomiky Slovenskej republiky.

Vláda si uvedomuje, že iba fungujúca hospodárska súťaž môže zabezpečiť ekonomickú efektívnosť, racionálnu alokáciu zdrojov, čo v konečnom dôsledku prispieva k zvýšeniu prospechu občanov -spotrebiteľov. V procese tvorby konkurenčného prostredia bude presadzovať ofenzívny prístup spojený s realizáciou systémových opatrení na makroekonomickej a mikroekonomickej úrovni. Ich cieľom bude uplatňovať princípy hospodárskej súťaže, odstraňovať prekážky jej pôsobenia a formovať konkurenčné trhové štruktúry v ekonomike.

V záujme rozširovania konkurenčných podmienok a spriehľadnenia postupov pri udeľovaní licencií vláda uplatní aukčný systém udeľovania licencií.

2.3. Priemysel, obchod, cestovný ruch a medzinárodné hospodárske vzťahy

Postupné kroky vlády v týchto oblastiach hospodárstva budú v súlade so stratégiou rozvoja smerovať na podporu dlhodobého rastu priemyslu, obchodu a cestovného ruchu.

Hospodárskou a priemyselnou politikou sa budú vytvárať podmienky na proces revitalizácie, reštrukturalizácie a zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu.

Na tento ekonomický program má Slovenská republika potenciálne faktory rastu, spočívajúce v rezervách v produktivite práce, vo využití kvalifikovanej pracovnej sily a voľných výrobných kapacít, vo vyhľadávaní nových trhov a vytváraní zón voľného obchodu, ako aj vo využívaní moderných manažérskych metód a kontraktov.

Predpokladom využitia tohto potenciálu a polohovej renty Slovenskej republiky je rozvinutie infraštruktúrnych systémov - dopravných, informačných, telekomunikačných, energetických, finančných - a ich integrita.

V priemysle bude vláda uplatňovať princíp účasti štátu na zásadných štruktúrnych zmenách. Proces reštrukturalizácie a oživenia priemyslu bude podporovať v súlade s praktickými skúsenosťami vyspelých ekonomík na základe posúdenia konkrétnych investičných zámerov finančnými inštitúciami.

Za strategické ciele rozvoja priemyslu vláda považuje:

- stabilizáciu odvetví priemyslu a zvyšovanie ich výkonnosti s dodržiavaním podmienok programu trvalo udržateľného rozvoja,
- zvyšovanie exportu a konkurencieschopnosti produkcie,

- znižovanie energetickej, surovinovej a materiállovej náročnosti,
- zvyšovanie využívania domácich surovín, dosahovanie vyššej finalizácie, zvyšovanie pridanej hodnoty produkcie, a tým aj vyššie zhodnotenie národnej práce,
- zvyšovanie produktivity práce a súčasné vytváranie nových pracovných príležitostí,
- efektívne zhodnocovanie domácich druhotných surovín.

V súlade s celoeurópskou globalizáciou priemyselných politík krajín OECD vláda postupne vyhlási nasledovné prioritné programy rozvoja:

- pomoc podnikom v dočasnej kríze,
- podpora výskumu, vývoja a technologických inovácií,
- podpora rozvoja ohrozených regiónov,
- podpora rozvoja ľudských zdrojov,
- vznik a rozvoj regionálnych investičných spoločností,
- podpora činností revitalizačných centier.

Vláda bude presadzovať zefektívnenie výkonu vlastníckych práv a povinností štátu v štátnych podnikoch a akciových spoločnostiach s významnou účasťou Fondu národného majetku. Vo vybraných podnikoch strategického významu poverí výkonom vlastníckych práv a povinností príslušný zakladateľský rezort. Sprísni mechanizmus motivácie a kontroly manažmentov v podnikoch so štátnou účasťou.

Vláda zabezpečí vypracovanie analýz priemyselných odvetví z hľadiska komparatívnych výhod, konkurencieschopnosti a perspektív uplatnenia sa na domácom a zahraničných trhoch.

V odvetví energetiky vláda zabezpečí:

- aktualizáciu Energetickej koncepcie SR do roku 2005,
- realizáciu prvej etapy výstavby Jadrovej elektrárne Mochovce,
- urýchlenie prác na Vodnom diele Žilina,
- pokračovanie prác na piatej trase plynovodu,
- dopracovanie surovinovej politiky SR,
- modernizáciu existujúcich a dobudovanie rozhodujúcich rozostavaných energetických zdrojov s využitím ponúk zahraničného kapitálu,
- využitie alternatívnych zdrojov energie,
- realizáciu programov znižovania spotreby a efektívnejšieho využitia palív a energií.

V odvetviach chemického a farmaceutického priemyslu vláda za prioritné projekty považuje:

- prehĺbenie spracovania ropy využitím ťažkých ropných frakcií, modernizáciu transportu ropy a budovanie skladových kapacít,
- rozvoj farmaceutických výrob a rozvoj biotechnologických procesov,
- rozvoj malotonážnej chémie.

V odvetviach drevospracujúceho a spotrebného priemyslu vláda podporí projekty rozvoja celulózpapiereňského priemyslu vo väzbe na vyššie zhodnotenie domácej surovinovej základne.

V oblasti strojárstva a elektrotechniky vláda bude hľadať formy podpory konkurencieschopných výrob s dobrým technickým a technologickým zázemím. Ide najmä o stavebné a cestné stroje, zdravotnícku techniku, vzduchotechnické a energetické zariadenia, poľnohospodárske stroje a traktory, strojársku techniku, výroby automobilového priemyslu, ložiská, hydrauliku, výroby silnoprúdovej elektrotechniky. V súlade s medzinárodnými pravidlami využije kapacity obranného priemyslu.

Na podporu zvyšovania kvality našej produkcie prijme program kvality zameraný na zvýšenie ochrany spotrebiteľa pred nebezpečnými a nekvalitnými výrobkami, certifikáciu systémov riadenia kvality u výrobcov a upraví právne predpisy a technické normy v oblasti zodpovednosti

výrobcu za výrobok, skúšobníctva, ochrany životného prostredia, bezpečnosti a ochrany života a zdravia spotrebiteľa, požiarnej ochrany a bezpečnosti práce.

Vláda bude iniciovať zásadnú úpravu trhových poriadkov a sprísni kontrolu predaja na trhoviskách.

Zdôrazníme rozvoj aktívneho cestovného ruchu, kúpeľníctva, zdravotnej a vidieckej turistiky, ktorých prínosy pre ekonomiku by mali výraznejšie vzrásť. Perspektívnym cieľom v tejto oblasti je vytvoriť systém, ktorý zosúladí a previaže pôsobenie rôznych foriem podpory súvisiacich s cestovným ruchom, rozvojom malého a stredného podnikania, regionálnych programov rozvoja, aktívnej politiky zamestnanosti a ďalších. Vytvoríme agentúru na podporu propagácie a marketingu Slovenska s cieľom ponuky Slovenska ako atraktívnej oblasti cestovného ruchu.

Vláda zaktualizuje koncepciu zahraničnoobchodnej politiky a posúdi hlavné úlohy zamerania zahraničného obchodu na obdobie rokov 1995-96 s perspektívou do roku 2000.

Prijme program podpory exportu, zameraný najmä na:

- presadzovanie Slovenska v obchodno-politickom priestore na trhoch krajín vyspelých ekonomík, osobitne krajín EÚ a získanie nových trhov,
- podporu spolupráce s Českou republikou v rámci colnej únie, vrátane uzatvorenia dohôd garantujúcich vzájomnú vyváženosť platobných vzťahov,
- rozširovanie Stredoeurópskej dohody o voľnom obchode o nové členské krajiny,
- postupné odstraňovanie bariér vo vzájomnom obchode s priemyselnými a poľnohospodárskymi výrobkami medzi členskými krajinami Stredoeurópskej dohody o voľnom obchode,

- rozšírenie medzivládnej dvojstrannej zmluvnej základne na obchodnú výmenu tovaru a služieb a ekonomickú spoluprácu s dôrazom na krajiny Blízkeho východu, Afriky a Ázie,
- uzatváranie dohôd o voľnom obchode s krajinami Latinskej Ameriky,
- podporu všetkých foriem medzinárodného obchodu a ekonomických aktivít s Ruskou federáciou a ostatnými krajinami Spoločenstva nezávislých štátov s cieľom dosiahnuť vyrovnanjšiu obchodnú bilanciu,
- uplatňovanie ekonomických nástrojov a opatrení na zvyšovanie exportnej výkonnosti podnikateľských subjektov,
- podporu vývozu investičných celkov a zariadení, špičkovej techniky a iných významných exportných aktivít,
- uplatnenie motivačnej daňovej politiky vo väzbe na rast exportu,
- vybudovanie efektívnej zastupiteľskej siete v zahraničí v kooperácii so subjektmi zahraničného obchodu.

Úspešná reštrukturalizácia ekonomiky SR vyžaduje popri domácich investičných zdrojoch i vstupy zahraničného kapitálu. Na vstup strategických zahraničných investícií do ekonomiky SR vláda vytvorí zodpovedajúce podmienky.

Zabezpečí informovanosť o podnikateľskom a právnom prostredí a prezentáciu strategických rozvojových zámerov ekonomiky na svetovom investičnom trhu.

V zahraničnej hospodárskej pomoci bude vláda preferovať zvýšenie objemu priamych investícií v porovnaní s neinvestičnou technickou asistenciou.

Vláda podporí spoluprácu so špecializovanou organizáciou OSN pre priemyselný rozvoj (UNIDO) zriadením strediska pre spoluprácu Slovenskej republiky a UNIDO.

Ďalšou prioritou integrácie SR do medzinárodných hospodárskych štruktúr a zoskupení je rozvoj vzťahov s Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj a dosiahnutie plnoprávneho členstva v nej.

Vláda bude plniť záväzky vyplývajúce zo záverečného dokumentu Urugvajského kola mnohostranných obchodných rokovaní a členstva SR vo Svetovej obchodnej organizácii. Zároveň využije mechanizmy primeranej ochrany domáceho výrobcu a domácich služieb. Podporí rozvíjanie spolupráce SR s organizáciou OSN pre podporu obchodu a rozvoj zapojením SR do medzinárodnej siete obchodných centier.

2.4. Malé a stredné podnikanie

Dynamicky sa rozvíjajúci sektor malého a stredného podnikania, vrátane družstevníctva považuje vláda za významný nástroj reštrukturalizácie a modernizácie národného hospodárstva. Opatrenia vlády budú smerovať na vytvorenie vhodného podnikateľského prostredia, na podporu inštitúcií poskytujúcich služby podnikateľom a na zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov ku kapitálu.

Významným inštitucionálnym nástrojom vlády pri zabezpečovaní rozvoja sektora malých a stredných podnikov bude Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania so sieťou regionálnych poradenských a informačných centier a podnikateľských inovačných centier. Jej úlohou bude najmä navrhovať štátnu politiku rozvoja malého a stredného podnikania, koordinovať programy jeho rozvoja, poskytovať vzdelávacie, informačné, poradensko-konzultačné služby a realizovať finančné podporné programy v spolupráci s relevantnými domácimi a zahraničnými inštitúciami.

Pri vytváraní vhodného podnikateľského prostredia bude vláda spolupracovať s podnikateľskými zväzmi a združeniami, profesnými organizáciami podnikateľov a so Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou. Podporí vznik inštitúcií živnostníkov s cieľom zvýšiť kvalitu živnostenského podnikania.

Vláda bude iniciovať analýzu všeobecne záväzných právnych predpisov z pohľadu zlepšenia legislatívnych podmienok vzniku a rozvoja malého a stredného podnikania. Zameria sa najmä na zákony týkajúce sa finančného zafarženia a daňové úľavy stimulujúce investície do nových technológií a podporujúce export. Urýchli dopracovanie zákona o štátnej podpore malého a stredného podnikania ako legislatívneho rámca definujúceho úlohy štátu v tejto oblasti.

V oblasti finančných podporných programov vláda zabezpečí kontinuálnu realizáciu Podporného úverového programu a existujúcich úverových liniek z EXIM Bank a Európskej investičnej banky. Bude pokračovať v získavaní ďalších zahraničných úverových liniek pre malých a stredných podnikateľov.

Budeme pomáhať pri štartovacích a rizikových investíciách vo vznikajúcich a rozvíjajúcich sa malých a stredných podnikoch.

Vláda prehodnotí súčasný systém záručných schém a zdokonalí systém preberania záruk za úvery poskytnuté malým a stredným podnikateľom.

Zriadi osobitnú finančnú inštitúciu, ktorá bude prioritne podporovať aj rozvoj malého a stredného podnikania.

Vzdelávacie projekty sa zamerajú na poskytovanie školení, tréningov a stáží. Budú sa realizovať v spolupráci s agentúrou, Fondom zamestnanosti SR, Fondom pre rozvoj ľudských zdrojov a s ďalšími inštitúciami v oblasti vzdelávania. Osobitne sa zdôrazní diferencovaný prístup v regiónoch postihnutých vysokou nezamestnanosťou.

V oblasti poradenstva sa bude realizovať program zahrňujúci bilaterálne projekty s viacerými krajinami Európskej únie.

Dobuduje sa informačný servis na podporu malého a stredného podnikania. Euro-Info Centrum sa stane súčasťou siete takých stredísk v krajinách Európskej únie. Centrum zabezpečí informácie pre malých a stredných podnikateľov vstupujúcich na trhy Európskej únie a súčasne informácie o podmienkach podnikania v regiónoch Slovenska.

Rozšíri sa činnosť subkontraktačnej burzy na využitie voľných kapacít slovenského priemyslu formou subdodávok pre väčšie domáce a zahraničné podnikateľské subjekty.

2.5. Doprava a spoje

Rozvoj dopravy a spojov bude vláda realizovať podľa zámerov obsiahnutých v Zásadách štátnej dopravnej politiky a Koncepcii dopravy a spojov do roku 2000, ktoré vláda schválila v marci a auguste 1993.

Vláda bude dbať o to, aby sa v zmysle Zásad štátnej dopravnej politiky vytvárali rovnaké podmienky na podnikanie bez ohľadu na formu vlastníctva a druh dopravy, harmonizovali podmienky vstupu na dopravný trh, rovnako hodnotili a hradili výkony vo verejnom záujme a prednostne využívali progresívne dopravné systémy.

Vláda bude vytvárať podmienky na vybudovanie takej dopravnej a spojovej infraštruktúry, ktorá zvýrazní význam geografickej polohy Slovenska tak, aby sa Slovensko stalo zaujímavé nielen pre tranzitnú dopravu, ale i cestovný ruch. Rozvojovým programom dopravnej infraštruktúry sa vytvorí štartovacia základňa na rozvoj obchodných vzťahov medzi východom a západom. Vláda pripraví program dobudovania diaľničnej siete a modernizáciu železničnej siete pri rešpektovaní medzinárodných záväzkov.

V oblasti železničnej dopravy bude vláda vytvárať podmienky na lepšie využívanie tohto druhu dopravy vzhľadom na jej ekologické prednosti. V súlade s celosvetovými tendenciami bude vláda transformovať a reštrukturalizovať železnice na organizáciu obchodného typu, ktorá bude schopná v podmienkach pôsobenia trhových mechanizmov poskytovať efektívnejšie a kvalitnejšie prepravné služby. Konkrétne kroky na dosiahnutie tohto cieľa stanoví program transformácie a rozvoja ŽSR do r. 2000, ktorý vláda prijme v r. 1995.

Prioritne vláda zabezpečí:

- modernizáciu severojužného koridoru Balt - Jadran (Bratislava - Žilina - Čadca - Skalité - Zwardoň) prepojením cez novobudovaný železničný hraničný priechod Bratislava Petržalka - Kittsee (Parndorf),
- zlepšenie prepravných podmienok západ - východ najmä efektívnejším využívaním prevádzkových kapacít medzi SR a Ukrajinou, širokorozchodnej trate a zrýchlením a skvalitnením osobnej dopravy medzi Bratislavou a Košicami,
- modernizáciu zariadení východoslovenských prekladísk, ktoré slúžia ako náš suchozemský prístav,
- modernizáciu a elektrifikáciu severojužného ťahu Plaveč - Košice - Čaňa,
- modernizáciu a obnovu mobilného parku, najmä vozňov osobnej dopravy,
- prípravu a realizáciu modernizácie ďalších železničných koridorov cez našu republiku a s tým súvisiacu modernizáciu uzlov a priechodových staníc v súlade s pripravovanými projektami v rámci EÚ a medzinárodnými dohodami,
- prípravu koncepcie budúceho možného prepojenia Bratislavy s východnou hranicou nášho štátu novou vysokorýchlostnou traťou.

V spolupráci so susednými štátmi vláda vytvorí podmienky na uľahčenie a urýchlenie prechodnosti hraníc v medzinárodnej železničnej doprave, najmä v oblasti colného a pasového odbavovania cestujúcich a prepravovaných tovarov.

V záujme ekologizácie dopravy vláda podporí rozvoj kombinovanej dopravy a za tým účelom vytvorí podmienky na realizáciu programu podpory kombinovanej dopravy. Vláda zavedie systém objednávky výkonov vo verejnom záujme na realizáciu nových systémov kombinovanej dopravy.

Význam geografickej polohy Slovenska a jeho hospodárskeho rozvoja podporíme dostavbou diaľničnej siete.

V roku 1995 bude dokončený diaľničný úsek D1 Hrádok - Hybe a v nasledujúcich rokoch diaľničný obchvat Trenčína, prejazdne úseky ciest v Liptovskom Mikuláši, Martine, Lučenci a preložky ciest v Spišskej Novej Vsi a Košickej Belej. Začne sa výstavba diaľnic a úsekov ciest, ktoré riešia prepojenie na medzinárodnú európsku cestnú sieť, predovšetkým diaľnic zaradených do medzinárodných dopravných koridorov. Za prioritný cieľ vláda považuje tranzitné prepojenie sever - juh. Výstavba prepojenia diaľnic D2 a D61 na území Bratislavy na diaľničnú sieť Rakúska a Maďarska sa začne už v tomto roku. Ďalšími významnými diaľničnými stavbami sa stanú diaľnica D61 v úseku Horná Streda - Trenčín a tunel pod Braniskom.

Vláda uváži možnosť prijatia komplexnej právnej úpravy urýchlenia výstavby líniových stavieb.

Na vnútroštátnych cestných ťahoch sa začne výstavba obchvatov Žarnovica, Novej Bane, Čadce, Oravského Podzámku, Tornale, Košíc a rekonštrukcie úsekov na cestných ťahoch Poprad - Kežmarok a Levice - Šahy. V súlade s prijatou koncepciou rozvoja cestných hraničných priechodov sa prednostne vybudujú cesty k plánovaným novým hraničným priechodom a na potrebnú úroveň sa upravujú prístupové komunikácie na hraničné priechody do Česka. Vláda bude venovať trvalú pozornosť

kvalitnej a dôslednej údržbe a opravám ciest a diaľnic na zabezpečenie plynulosti a cestnej premávky.

V oblasti autobusovej dopravy vláda

- pripraví zákon o cestnej doprave,
- zavedie systém povolení na jednotlivé pravidelné autobusové linky za určených podmienok,
- dorieši systém poskytovania neinvestičných dotácií prevádzkovateľom pravidelnej autobusovej dopravy vo verejnom záujme,
- postupne dorieši systém poskytovania sociálnych zliav cestovného a ich nahradenia adresnými sociálnymi opatreniami pre potrebné skupiny obyvateľstva.

Vláda postupne presunie právomoci v oblasti autobusovej dopravy na regióny a obce. Bude pokračovať v transformácii š.p. SAD.

V leteckej doprave vláda vytvorí podmienky pravidelného leteckého spojenia Bratislavy a Košíc s inými štátmi. Vhodnými obchodnopolitickými nástrojmi podporí zvyšovanie podielu slovenských leteckých dopravcov na výkonoch leteckej prepravy.

Reštrukturalizáciou letísk vytvorí samostatné obchodné spoločnosti pracujúce vo verejnom záujme, ktorých prvoradým cieľom bude podpora regiónov a využitie miestneho ekonomického potenciálu pri zabezpečení efektívneho prístupu k leteckej doprave. Podporí rekonštrukciu letiska Poprad s cieľom rozvinúť cestovný ruch v regióne.

Vo vodnej doprave ako ekologicko najvýhodnejšej vláda bude dbať o rozvíjanie prepravných a prekladných kapacít tak, aby sa zvýšil jej podiel na ostatných druhoch dopravy.

Pri privatizácii š.p. Slovenskej plavby dunajskej zachová verejný charakter prístavov a vlajkového dopravcu s tým, že pozemky prístavov zostanú vo vlastníctve štátu. Vláda podporí rozvoj kontajnerizácie, kombinovanej dopravy a vybudovanie intermodálneho prekladiska v Bratislave. Vláda podporí splavnenie Váhu ako vodnej cesty medzinárodného významu v rámci integrovanej celoeurópskej siete vodných ciest.

Vláda posúdi účelnosť zväčšovania kapacity námornej flotily a zriadenie domovských prístavov.

V oblasti spojov bude vláda vychádzať z prijatej Koncepcie rozvoja spojov do roku 2000. Vláda uváži možnosť ďalšieho rozvoja telekomunikácií na báze vlastných zdrojov v kombinácii so zahraničnými. Bude pokračovať najmä v realizácii Telekomunikačného projektu I na roky 1993 - 1995 a Telekomunikačného projektu II na roky 1996 - 2000.

Vláda zabezpečí, aby sa pri distribúcii a šírení rozhlasového a televízneho signálu vychádzalo z Koncepcie pokrytia územia Slovenskej republiky rozhlasovým a televíznym signálom v časovom horizonte 1995 -2000.

Vláda vytvorí podmienky na rozširovanie doplnkových telekomunikačných služieb, ktorých zavedenie umožňuje digitálna technológia. Po roku 1996 zabezpečí zavedenie digitálnej siete integrovaných služieb.

V roku 1995 sa začnú práce na začlenení Slovenska do paneurópskeho mobilného rádiatelefónneho systému GSM, pričom sa zabezpečí jeho celoplošné využitie na Slovensku od r.1996.

Postupnou liberalizáciou telekomunikačných služieb vytvorí podmienky na ich poskytovanie v konkurenčnom prostredí za účasti podnikateľských subjektov.

Na úseku pôšt zabezpečí vláda s cieľom zvýšiť kvalitu služieb vypracovanie projektu rozvoja poštovej služby, zavádzanie postupnej mechanizácie a automatizácie poštového styku, čo spolu s optimalizáciou poštovej siete umožní zvýšiť ochranu, objem a rýchlosť prepravy poštových zásielok.

Vláda vytvorí podmienky na dobudovanie tlačiarne štátnych cenín, čím sa zlepšia podmienky dôstojnej reprezentácie a vytvárania pozitívneho obrazu o Slovensku v zahraničí.

2.6. Výstavba a verejné práce

Vláda navrhne vytvorenie Ministerstva výstavby a verejných prác ako ústredného orgánu štátnej správy.

Uplatňovaním inštitútu územného plánovania ako nástroja aktivizácie investičnej výstavby vytvorí podmienky na včasnú prípravu územia tak, aby jednotliví investori mohli realizovať investičné zámery. Zabezpečí podmienky na rýchlejšie spracovanie územnoplánovacej dokumentácie a výkupu pozemkov vo verejnom záujme predovšetkým pre výstavbu líniových stavieb, v súlade s praxou uplatňovanou v štátoch EÚ. Zjednoduší postupy pri príprave stavieb.

Vláda vypracuje program verejných investícií na základe rozvojových programov jednotlivých rezortov a určí priority ich realizácie. Na ich finančné zabezpečenie bude využívať najmä mimorozpočtové zdroje. Bude stimulovať čo najširšie využitie súkromných finančných zdrojov. Vytvorí podmienky na poskytovanie dlhodobých hypotekárnych úverov pri efektívnom uplatňovaní záložného práva.

Novelou zákona o verejnom obstarávaní vláda s cieľom zracionalizovať tento proces sprísni dohľad nad uplatňovaním tohto zákona a sankcie za jeho nedodržiavanie.

Na optimálne využívanie územného potenciálu jednotlivých regiónov a riešenie tvorby pracovných príležitostí prostredníctvom investičného rozvoja bude vláda dbať na previazanosť územnoplánovacej dokumentácie s programami verejných prác a vlastnými rozvojovými programami obcí a regiónov.

Za závažnú celospoločenskú úlohu vláda pokladá rozvoj bývania. Je najvyšší čas zastaviť útlm bytovej výstavby a oživiť ju.

I keď zabezpečenie bývania sa stáva vecou občana, štát sa nezbavuje spoluzodpovednosti za riešenie tohto problému. Vláda prehodnotí koncepciu štátnej bytovej politiky. Zabezpečí zvyšovanie výstavby bytov. Pôjde o konkrétnu podporu nielen rozvoja novej výstavby zameranej na sociálne slabšie vrstvy obyvateľstva, telesne postihnutých, bezdomovcov, osamelých starých ľudí a pod., ale aj o zlepšovanie stavu existujúceho bytového fondu a dokončovanie rozostavaných stavieb bývalej komplexnej bytovej výstavby.

Vytvorí podmienky na poskytovanie hypotekárnych úverov s primerane dlhou dobou /20 rokov/, uhradí časť úrokov zo štátneho rozpočtu. Vytvorí autonómny systém na podporu bytovej výstavby nižším príjmovým skupinám obyvateľov.

Vláda bude podnecovať urýchlenú privatizáciu bytového fondu. Cieľom je vytvorenie funkčného trhu s bytmi. V tomto štádiu transformácie vláda nepovažuje za únosnú úplnú liberalizáciu nájomného.

Odvetviu stavebníctva bude vláda venovať trvalú pozornosť. Oživením investičnej výstavby a vytvorením podmienok na export stavebných kapacít a prác podporí rozvoj tohto odvetvia.

Vláda urýchli privatizáciu zostávajúcich štátnych podnikov v stavebníctve, čím sa vytvoria súťaživé podmienky na stavebnom trhu.

Vláda podporí realizáciu programov spotreby energie v budovách. Zabezpečí harmonizáciu štátnych technických noriem v oblasti stavebníctva s normami EÚ. Dobuduje systém autorizovaných skúšobní pre oblasť

strojov, zariadení, výrobkov a materiálov používaných vo výstavbe. Presadí urýchlenú certifikáciu systémov akosti v stavebných podnikoch v súlade s pravidlami EÚ.

2.7. Pôdohospodárstvo

Pôdohospodárstvo patrí medzi priority vlády Slovenskej republiky. V tomto funkčnom období bude vláda pokračovať v napĺňaní strategických cieľov vyznačených v odvetvových koncepciách rozvoja poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva, schválených v Národnej rade Slovenskej republiky. Tieto vytyčujú základné smery a nástroje na dosiahnutie koncepčných cieľov do roku 2005.

V agropotravinárskej koncepcii sú založené podmienky na udržanie rovnovážnosti a stability potravinového trhu, potravinovej bezpečnosti štátu, ekonomickej a ekologickej stability, regionálnej vyváženosti podnikania v poľnohospodárstve a udržania vidieckeho osídlenia. Kľúčovým bodom je hospodárne využívanie existujúceho technologického a stavebného potenciálu, poľnohospodárskej pôdy a ľudských zdrojov v podmienkach podnikateľskej súťaže rovnako pre všetky formy podnikania na pôde. Koncepcia ráta s prepájaním poľnohospodárskej prvovýroby so spracovateľským priemyslom.

V lesníckej politike ide o zachovanie, ochranu a zveľaďovanie lesov na princípe trvalo udržateľného rozvoja prírodných zdrojov. Zvýraznia sa verejnoprospešné funkcie lesa uskutočňovaním ekologických foriem obhospodarovania, pri rešpektovaní rovnoprávnosti vlastníckych vzťahov k lesom a demokratického princípu všeobecného užívania lesov.

Vodohospodárska politika je v koncepcii orientovaná na ochranu zdrojov povrchových a podzemných vôd so zreteľom na plynulé zásobovanie a hospodárne využívanie pitnej a úžitkovej vody.

Ochranu, zveľaďovanie a hospodárne využívanie poľnohospodárskej a lesnej pôdy, lesov a vodných zdrojov považuje vláda za trvalú úlohu. O privatizácii štátnej pôdy sa neuvažuje.

V prvej fáze realizácie princípov koncepcie spolu s pragmatickými opatreniami a krokmi vlády v rokoch 1993 a 1994 sa darí zastaviť hospodársky rozklad predovšetkým poľnohospodárstva, naštartovaný v roku 1991. Svedčí o tom i skutočnosť, že kým v roku 1992 až 90 % podnikov bolo na pokraji bankrotu, za rok 1994 takmer polovica poľnohospodárskych družstiev a tretina štátnych majetkov hospodári so ziskom. Sledujeme cieľ, aby podobne ako v najvyspelejších štátoch Európskej únie, bol aj v našich podmienkach minimálne 70 - 80 percentný podiel subjektov hospodáriacich na pôde schopných reprodukcie. Neneplnili sa politicky presadzované zámery násilnej likvidácie veľkovýroby. Tradície slovenského družstevníctva majú 150. výročie práve v roku 1995 a v perspektíve predstavujú jednu z vhodných foriem hospodárenia na pôde. Rozvíjať chceme aj ďalšie formy obchodných spoločností a individuálneho hospodárenia.

V ďalšej fáze bude potrebné v záujme konsolidácie a postupnej stabilizácie hospodárenia v pôdohospodárstve dôsledne pokračovať v aplikácii zásad schválených koncepcií. Vyžaduje to nielen zavŕšenie transformácie a privatizácie, ale aj relatívnu stabilitu ekonomických a obchodných nástrojov, harmonizovaného legislatívneho rámca a obnovu investovania. Stabilizácia hospodárenia v pôdohospodárstve je podmienená zavŕšením zásadných transformačných pohybov a harmonizáciou ekonomických, obchodných, legislatívnych, inštitucionálnych a ďalších riešení s Európskou úniou.

V tomto duchu má vláda ambíciu pripraviť v tzv. Zelenej správe v roku 1998 aj aktualizáciu celej dlhodobej koncepcie a stanoviť tak princípy trvalej stabilizácie rezortu. To si žiada neodkladné organizačné opatrenia na získanie podmienok a kvantifikáciu dopadov vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie v tejto najcitlivejšej oblasti integrácie v Európe vôbec - v agropotravinárstve.

V oblasti legislatívy sa preto vo fáze konsolidácie budú riešiť najmä čiastkové zákony, ako zákon o usporiadaní pozemkového vlastníctva a zákonné zavŕšenie transformácie poľnohospodárskych družstiev. Ďalšie legislatívne normy závažného charakteru /kódexy/ ako napr. zákon o poľnohospodárstve sa vypracujú vo vecnom a časovom súlade s prácami na harmonizácii našej legislatívy a hospodárskych kritérií s normami Európskej únie.

Vláda bude venovať zvýšenú pozornosť konsolidácii vidieckeho života, predovšetkým týmito aktivitami:

- oživením základnej poľnohospodárskej výroby, najmä chovom hovädzieho dobytku a oviec,
- rozvojom výroby produktov náročnejších na prácu a spracovanie ako ovocie, zelenina, hrozno, technické a liečivé rastliny,
- podporou spracovania poľnohospodárskej produkcie pre miestne trhy a výroby miestnych špecialít,
- podporou aj nepoľnohospodárskych ekonomických činností a aktivít, ako sú tradičné remeslá, kooperácie s priemyslom, regionálne služby,
- rozvojom všetkých foriem vidieckej turistiky.

V záujme stabilizácie podmienok hospodárenia vláda bude riešiť oživenie finančných tokov aj rozvojom špecifických agrárnych foriem financovania, vrátane hypotéky, zálohových nákupov úrody, rozvojom zmenkových obchodov, s využitím špecifických finančných inštitútov predovšetkým Fondu trhovej regulácie a Podporného fondu.

Stabilizáciou nástrojov hospodárskej politiky v agropotravinárskom komplexe bude vláda garantovať predpoklady na perspektívnu poľnohospodársku výrobu a realizáciu spoločensky významných funkcií poľnohospodárstva. Nástrojmi hospodárskej politiky sa budú dotvárať predpoklady na zabezpečenie trhu potravín v kvalite, sortimente a cenovej

dostupnosti prednostne z domácej produkcie. V súlade s medzinárodnými dohovormi sa zabezpečí primeraná ochrana a podpora domácich výrobcov. Ochrana spotrebiteľa sa zameria najmä na výrobky, ktoré nezodpovedajú kvalitatívnemu štandardu.

V spracovateľskom priemysle bude vláda podporovať realizáciu odborových rozvojových koncepcií spracovaných podľa kritérií konkurencieschopnosti v Európskej únii.

Opatrenia hospodárskej a sociálnej politiky ako súčasť celkovej politiky vlády budú smerovať k založeniu trvalého trendu poklesu výdavkov obyvateľstva za potraviny na celkových spotrebných výdavkoch, ktoré v súčasnosti dosahujú 38 %, dlhodobo minimálne o 1 % ročne.

Vláda spoluzodpovedá za efektívny rezortný výskum a budovanie nevýrobného rezortného servisu konkurencieschopného s Európskou úniou.

Vláda urýchli proces privatizácie štátnych majetkov, podnikov služieb a potravinárskych podnikov. Na to sa prijmu opatrenia v usporiadaní pozemkového vlastníctva tak, aby sa v identifikácii vlastníctva a v evidencii pôdy vytvorili podmienky na rozvoj trhu s pôdou.

V lesnom hospodárstve vláda vo fáze konsolidácie položí dôraz na realizáciu ozdravných opatrení lesov poškodených emisiami. Spolu s konsolidáciou rozsahu a kvality pestovateľskej činnosti a obnovy porastov vláda bude podporovať aj zalesňovanie vhodných nelesných pôd. V rámci transformácie v lesnom hospodárstve sa predpokladá v zásade ukončiť reprivatizáciu lesov a privatizáciu štátnych podnikov -Lesostavov.

V oblasti vodného hospodárstva sa bude pokračovať vo výstavbe potrebných nadradených vodárenských sústav pre regióny a obce. Vláda považuje za nevyhnutné pokračovať v dostavbe Vodného diela Gabčíkovo pri zvýšenom ohľade na ekologické potreby priľahlého územia. S podporou vlády sa ráta pri ďalšom využívaní hydroenergetického potenciálu riek a pri dopravnom využití rieky Váh. Prevodom vodovodov, kanalizácií a čistiarní

odpadových vôd do majetku obcí a privatizáciou štátnych podnikov vodární a kanalizácií sa vytvoria stabilné predpoklady rozvoja tohoto odvetvia.

2.8. Regionálny rozvoj

Za dlhodobé priority regionálneho rozvoja vláda považuje optimálne zladenie hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov s existujúcim potenciálom územia, s jeho komparatívnymi výhodami, s udržaním ekologickej stability územia.

V záujme zlepšenia hospodárskej štruktúry a sociálnej situácie v najviac ohrozených regiónoch SR a v záujme vytvorenia systémového riešenia akútnych regionálnych problémov v nezamestnanosti vláda vypracuje a bude realizovať novú koncepciu regionálnej politiky.

Vláda vytvorí predpoklady, aby sa v systémovej koordinácii, v podpore investovania prostredníctvom vládnych sektorových politík (verejné investície, priemyselná, agrárna politika, proexportná politika, politika trhu práce atď.), využitia programov zahraničnej pomoci a za aktívnej účasti samotných regionálnych subjektov dosiahla ekonomická aktivizácia zaostávajúcich regiónov a stabilizácia vidieckeho osídlenia.

Vláda bude dôsledne monitorovať vývoj v jednotlivých regiónoch SR a zdokonaľovať metodické prístupy na objektívne posúdenie ich problémov. Súčasne dopracuje legislatívne a inštitucionálne rámce, ktoré jasnejšie vymedzia práva a povinnosti jednotlivých subjektov v procese formovania regionálnej politiky a v regionálnom rozvoji.

Vláda bude ďalej pokračovať v transformácii inštitucionálneho systému regionálnej politiky a územného plánovania tak, aby sa postupne zharmonizoval s členskými krajinami EÚ. Túto transformáciu bude vláda pripravovať za úzkej koordinácie s projektom decentralizácie štátnej správy a s projektom územno-správneho členenia SR. Prioritným kritériom bude vytvorenie ekonomicky homogénnych územných celkov.

2.9. Štatistika

V súlade s transformáciou ekonomiky vláda bude urýchľovať prestavbu štatistického informačného systému tak, aby sa dali sledovať a účinnejšie usmerňovať sociálno-ekonomické javy a procesy v podmienkach trhového hospodárstva a postupne sme sa mohli integrovať do EÚ. Vláda bude presadzovať budovanie štatistických služieb založených na princípoch nestrannosti, spoľahlivosti, vhodnosti, štatistickej dôvernosti, priehľadnosti a hospodárnosti.

Cieľavedomým usmerňovaním rozvoja štátneho informačného systému vláda podporí vytvorenie trhu informácií a zlepšenie prístupu k informačným zdrojom štátu.

Transformáciou štatistiky vláda chce zabezpečiť súhrnné objektívne informácie o hospodárskej a sociálnej situácii pre zákonodárne a výkonné orgány na všetkých úrovniach, hospodársku sféru, širokú verejnosť i medzinárodné inštitúcie a ostatné zahraničné subjekty.

Bude iniciovať zmeny v sústave zisťovaní a vyhodnocovaní štatistických údajov. Zároveň bude harmonizovať obsah štatistických ukazovateľov, klasifikácií a nomenklatúr s medzinárodnými štandardami používanými v krajinách EÚ s osobitným zreteľom na systém národných účtov.

Pravidelnými štatistickými zisťovaniami bude monitorovať ekonomický a spoločenský vývoj, životnú úroveň, zamestnanosť, spotrebiteľské ceny, životné prostredie a pod. v súlade s odporúčaniami EÚ.

2.10. Životné prostredie

Riešenie problémov životného prostredia bude vláda považovať za súčasť zvyšovania životnej úrovne obyvateľstva, podmienku rozvoja ekonomiky a predpoklad na priblíženie Slovenskej republiky k štandardom starostlivosti o životné prostredie štátov Európskej únie.

V prvom rade pôjde o realizáciu opatrení na dosiahnutie cieľov Stratégie štátnej environmentálnej politiky, prijatej Národnou radou Slovenskej republiky a vládou ešte v roku 1993. Jej ciele sú stále aktuálne v regionálnom, celoslovenskom i svetovom meradle, pričom vytvárajú komplexný systémový pohľad na transformáciu spoločnosti v environmentálnej sfére a jej jednotlivých úsekoch.

Základnou líniou bude vytváranie podmienok na zníženie surovinovej a energetickej náročnosti výroby a nežiadúcich účinkov faktorov zvlášť nebezpečných pre životné prostredie. Štátna environmentálna politika sa sústreďí hlavne na odstraňovanie príčin neúnosného znečisťovania životného prostredia, osobitne ovzdušia, vôd, pôdy a horninového prostredia, na protidevastačné opatrenia, globálnu environmentálnu bezpečnosť, zachovanie biologickej rozmanitosti a optimálne využívanie krajiny. V tejto súvislosti bude vláda podporovať zavádzanie nových, environmentálne vhodnejších technológií, využívanie alternatívnych zdrojov energií a pohonných hmôt, odstraňovanie environmentálnej zadĺženosti podnikov, produkciu a dovoz neškodných výrobkov.

Zabezpečenie dostatku pitnej vody a ostatných vôd na iné účely si vyžiada zníženie množstva znečisťujúcich látok vo vypúšťaných odpadových vodách a minimalizovanie využívania pitnej podzemnej vody na hospodárske účely. Preto bude vláda podporovať výstavbu kanalizácií a čistiarní odpadových vôd s modernými čistiarenskými technológiami, overenie nových zdrojov podzemných vôd, realizáciu opatrení na podporu zadržiavania vody, na meranie a úsporu spotreby vody a zníženie jej strát vo vodovodných sieťach, ako aj sprísnenie postihov za porušenie zákona o vodách, pričom vláda pripraví jeho úplnú novelizáciu. Zároveň bude dbať aj

o environmentálne hodnotenie a racionálne využívanie prírodných zdrojov. Vytvorí podmienky na zavádzanie environmentálneho auditu na zníženie počtu havárií a environmentálnych rizík.

Vláda sústreďí pozornosť aj na estetizáciu, zlepšenie a hodnotenie životného prostredia obcí.

Pre objektívne hodnotenie stavu životného prostredia, územné plánovanie, environmentálnu regionalizáciu a rozhodovanie bude pokračovať budovanie komplexného environmentálneho monitorovacieho a informačného systému.

Vláda zabezpečí realizáciu opatrení na minimalizáciu vzniku, využívanie a správne zneškodňovanie odpadov, osobitne na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom, rádioaktívnym a ostatným nebezpečným odpadom. Podporí separovaný zber odpadov, ich využívanie ako druhotných surovín, zneškodňovanie nevyužiteľných odpadov v zariadeniach, ktoré neohrozujú životné prostredie s osobitným dôrazom na komunálny odpad. Bude pokračovať v realizácii koncepcií a programov vyplývajúcich zo Stratégie štátnej environmentálnej politiky, osobitne z Koncepcie územného rozvoja Slovenskej republiky. Pre každý okres v roku 1995 zabezpečí vypracovanie koncepcie starostlivosti o životné prostredie.

Skvalitnenie výkonu štátnej správy sa zabezpečí aj dotvorením sústavy environmentálneho práva, ktoré sa bude systematicky zosúladiť s environmentálnymi predpismi Európskej únie. Za účelom komplexnosti a zjednodušenia administratívnych postupov z pohľadu žiadateľov o vydanie povolení sa začne sústreďovanie výkonu štátnej správy vo veciach životného prostredia, optimalizovanie štruktúr a zefektívňovanie práce orgánov a organizácií pre životné prostredie. Rozvoj podmieňuje zlepšenie environmentálneho plánovania, dôsledná kontrola plnenia cieľov stratégie a štátny dozor nad dodržiavaním zákonnosti, vrátane environmentálnej inšpekcie. Vláda bude plniť záväzky z environmentálnych dohovorov, ku ktorým Slovenská republika pristúpila a plánuje pristúpiť.

Naplnenie ustanovení Ústavy Slovenskej republiky si vyžiada prípravu zákona o prístupe k informáciám o životnom prostredí. Poskytovaním objektívnych informácií verejnosti vzrastie aj jej environmentálne vedomie, na rozvoj ktorého zameriame propagandu, školské a mimoškolské výchovnovzdelávacie aktivity.

Vychádzajúc zo zásad štátnej environmentálnej politiky, bude vláda ďalej presadzovať dôsledné uplatňovanie najmä ekonomických nástrojov ochrany a tvorby životného prostredia.

3. Sociálne vzťahy

Politické, hospodárske a sociálne zmeny od roku 1989 ovplyvnili život a sociálnu úroveň občanov. Sociálne orientovaná ekonomika, úlohy štátu a jeho orgánov, transformácia sociálnej sféry budú zabezpečené komplexne a koncepcne v rámci rozvojovej stratégie spoločnosti.

Doterajší vývin sociálnej úrovne ľudí prinášal v prevažnej miere negatívne dopady na životnú úroveň, sociálnu odkázanosť občanov, nezamestnanosť, ohrozenie rodín, prehĺbila sa sociálna nespravodlivosť v tvorbe a rozdeľovaní prostriedkov. Vláda si je plne vedomá, že sociálne postavenie občanov je v mnohých oblastiach na hranici sociálnej únosnosti. Zároveň však konštatujeme, že slovenská spoločnosť má dostatok vnútorných síl, prostriedkov a spôsobov, ako prekonať súčasný stav, a v duchu Ústavy Slovenskej republiky zabezpečiť dôstojný život všetkých občanov, dodržanie a rozvoj dosiahnutej úrovne hospodárskych a sociálnych práv, ich garantovanie uplatňovaním nástrojov sociálnej politiky štátu.

Koncepcný a komplexný prístup vlády bude smerovať predovšetkým k dosiahnutiu súladu medzi rozvojom ekonomického, sociálneho a kultúrneho potenciálu spoločnosti a postavením občanov. Pôjde o urýchlené riešenie aktuálnych sociálnych problémov ľudí, o sociálnu politiku, ktorá bude eliminovať a rešpektovať sociálne dôsledky nevyhnutných štrukturálnych zmien spoločnosti a o vybudovanie dlhodobých základov sociálnej sféry na desiatky rokov, v súlade s dosiahnutou úrovňou svetovej a európskej sociálnej a právnej kultúry.

Pripravíme na ratifikáciu ďalšie medzinárodné dokumenty z oblasti sociálnych a hospodárskych práv občanov, vrátane Európskej sociálnej charty.

Koncepcnosť a komplexnosť sociálnych zmien v spoločnosti bude vláda orientovať na princípoch rozvojových trendov v hospodárstve i v sociálnej sfére. Vláda si je vedomá sociálnych dopadov ekonomického rozvoja, zmien

vo vlastníckych pomeroch a vzťahoch, vrátane privatizácie a ich dôsledkov v sociálnej štruktúre spoločnosti.

Rozvojová sociálna stratégia vlády v prvej etape pôsobenia bude spočívať v riešení sociálnych problémov už pri príprave návrhu štátneho rozpočtu na rok 1995 a v naplnení kontinuity koncepcie transformácie sociálnej sféry. Rozhodujúce kroky tejto koncepcie predpokladáme uskutočniť už v priebehu roku 1995 a pri príprave štátneho rozpočtu na rok 1996. Sme presvedčení, že sociálna transformácia vytvorí v druhej etape podmienky pre prechod na koncepciu rozvoja ľudských zdrojov Slovenskej republiky.

Základným strategickým zámerom vlády v oblasti sociálnej politiky, rovnako ako v prípade vlády Slovenskej republiky, ktorá vzišla z parlamentných volieb v roku 1992, bude prechod od štátneho paternalizmu k sociálne spravodlivo usporiadanej spoločnosti a k posilňovaniu osobnej a skupinovej spoluzodpovednosti občanov za svoj sociálny osud. Chceme v tomto zmysle prispieť k riešeniu sociálnych problémov všetkých občanov, ale zároveň pre nové generácie položiť základ tej sociálnej sféry, ktorá bola obdobím totalitného spoločenského zriadenia prerušená.

Podstatou štátnej sociálnej politiky bude skutočnosť, že jej základným článkom a zároveň adresátom je rodina, ktorá musí spolu s vlastnou zodpovednosťou za svoju budúcnosť cítiť pomoc a podporu štátu ako permanentný proces. Vláda vytvorí podmienky pre zabezpečenie sociálnych potrieb rodiny vlastnými silami, ale aj vplyvom štátu na ochranu ohrozených rodín. Základom bude koncepcia štátnej rodinnej politiky, nová úprava rodinného práva vrátane nových prístupov k adopcii, výživnému a náhradnej rodinnej výchove, štátnej sociálnej podpory a pomoci, zabezpečenia výchovy a výživy detí, prípravy mladej generácie na povolanie a uplatnenie sa v spoločnosti. Súčasťou týchto opatrení bude nová právna úprava postavenia žien, mladistvých a osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou v práci a živote.

V priebehu roku 1995 vláda pripraví transformáciu súčasného systému sociálneho zabezpečenia do systémov sociálneho poistenia, štátnej sociálnej

podpory a sociálnej pomoci. Po príprave legislatívnych základov v 2. polovici roku 1995 uskutočnime finančné, organizačné a inštitucionálne opatrenia na rozhodujúcu účinnosť nových pilierov sociálnej architektúry od roku 1996. Urýchlene pripravíme základy doplnkových a nadštandardných poisťovacích systémov, koncepčné riešenie podmienok pre razantný vstup neštátnych subjektov v sociálnej sfére, nový model životného minima, valorizácie a indexácie sociálnych dávok, koncepcie štátnej politiky ochrany a integrácie zdravotne postihnutých a starých občanov, komplexnej bytovej politiky /sociálneho bývania, bývania mladých rodín a pod./.

Počas svojho pôsobenia bude vláda garantovať dosiahnuté nároky občanov v dôchodkovom zabezpečení, vrátane dôchodkového veku, skoršieho postupného odchodu do starobného dôchodku, vyrovnanie životnej úrovne dôchodcov s ostatnými skupinami občanov. V rámci štátnej sociálnej podpory vyriešime finančné skutočnosti prípravy mládeže na povolanie.

Jednou z dôležitých úloh pri uskutočňovaní transformácie sociálneho zabezpečovania bude minimalizovanie možností vzniku a šírenia sociálno-patologických javov, ich sociálnych, zdravotných a osobnostných dôsledkov. Neustály nárast kriminality, drogových závislostí a pod. je potrebné eliminovať dôsledným zabezpečovaním systémových preventívnych opatrení, ktoré budú smerované na najohrozenejšie skupiny obyvateľstva najmä deti, mládež a rodiny, nezamestnaných či spoločensky neprispôsobených občanov.

Vláda bude vytvárať priestor na spravodlivé rozdeľovanie finančných prostriedkov a foriem sociálnej pomoci. Za sociálne nespravodlivý považujeme fakt, že dávky sociálnej starostlivosti poberajú občania, ktorí môžu, ale nechcú pracovať. Podstatou prechodu od sociálnej starostlivosti k sociálnej pomoci je zvýšenie miery sociálnej starostlivosti, odstránenie sociálneho príživníctva a objektívne posudzovanie sociálnej odkázanosti občanov.

Hospodárska politika a politika trhu práce musia zabezpečiť podporu produktívnej zamestnanosti občanov a slobodnej voľby zamestnania.

Zabezpečíme skvalitnenie súčasných, ale najmä nových nástrojov aktívnej politiky trhu práce tak, aby miera nezamestnanosti v roku 1995 neprekročila priemernú úroveň 15 % a v ďalšom období sa postupne znižovala až pod 10 %. Hospodárska sústava musí každému občanovi, ktorý chce pracovať, zabezpečiť možnosť vhodného zamestnania. Budeme ochraňovať a vytvárať pracovné miesta najmä pre starších občanov, mladistvých a absolventov škôl, zdravotne postihnutých občanov, občanov uvoľnených z dôvodov štrukturálnych zmien a dlhodobo nezamestnaných občanov. Pripravíme novú koncepciu zamestnanosti, trhu práce, riadenia, organizácie a inštitúcií trhu práce. Osobitnú pozornosť bude vláda venovať regiónom so zvýšenou nezamestnanosťou.

Súčasťou sociálnej transformácie bude aj reforma pracovných vzťahov, vyjadrená najmä v novej právnej úprave Zákonníka práce, verejnej služby /vrátane zamestnancov obcí a miest/, úrazového poistenia, ako aj v skvalitnení kolektívnych pracovných vzťahov. Vláda pripraví novelu platného Zákonníka práce, v rámci ktorej zvýšime právomoci odborových orgánov a organizácií pri ich participácii na činnosti podnikov, ako aj nevyhnutné zmeny v kolektívnom vyjednávaní a jeho liberalizácii, ktoré spôsobujú problémy v spoločenskej praxi. Súčasný vývoj sociálneho dialógu vyžaduje spoločný postup vlády, odborov a zamestnávateľov pri príprave právnej úpravy tripartizmu. V oblasti tarifného kolektívneho vyjednávania prispejeme k vytvoreniu novej koncepcie mzdovej politiky, určovania postupu pri stanovení ceny práce a pri analýze mzdového vývoja, ako aj pri vzniku príslušných inštitúcií vlády, odborov a zamestnávateľov v tejto forme kolektívnych pracovných vzťahov. Urýchlene vytvoríme nové formy tripartizmu, skvalitníme činnosť Rady hospodárskej a sociálnej dohody, zabezpečíme účasť odborov a zamestnávateľov ako aj ďalších sociálnych subjektov v legislatívnej činnosti. Podporíme rozvoj tripartizmu v regiónoch i v sociálnom poistení .

V priebehu funkčného obdobia vláda zabezpečí vytvorenie komplexného informačného systému sociálnej sféry.

Pri realizácii štátnej mzdovej politiky bude vláda rešpektovať primerané proporcie medzi vývojom pracovných príjmov a produktivity

práce pri posilňovaní ekonomickej funkcie mzdy. Bude podporovať a akceptovať zámery podnikateľskej sféry v príslušných dohodách so sociálnymi partnermi o diferencovanom vývoji reálnych miezd pri rešpektovaní vývoja ekonomiky štátu a prijímať preventívne opatrenia na zabezpečenie neinflačného vývoja miezd, vrátane motivácie menežmentu, ako aj väzby miezd a výkonnosti a novej koncepcie minimálnej mzdy. Sociálne partnerstvo, sociálna participácia, sociálny dialóg a sociálny mier sú základom hospodárskej a sociálnej reformy a prosperity Slovenskej republiky. Vláda považuje tieto hodnoty za významné faktory naplňania svojich cieľov, ako aj cieľov odborových a zamestnávateľských organizácií v prospech každého občana.

Predpokladom udržania sociálneho mieru je porozumenie a duch sociálnej solidarity, ku ktorým vláda vyzýva.

3.1. Zdravotnícka starostlivosť

Vláda Slovenskej republiky aj napriek zložitej ekonomickej situácii bude venovať osobitnú pozornosť zabezpečeniu kvality a dostupnosti poskytovania zdravotníckych služieb občanom. V súlade s prijatými zásadami štátnej zdravotnej politiky sa zameria na realizáciu cieľových úloh programu Svetovej zdravotníckej organizácie Zdravie pre všetkých do roku 2000.

Vývoj slovenského zdravotníctva má zabezpečiť previazaný systém poistenia, liekovej politiky, Národného programu podpory zdravia, štátneho zdravotného dozoru, investičnej politiky a medzinárodnej spolupráce. Toto si vyžaduje zachovať jednotu a vzájomnú prepojenosť záujmov štátu, rezortu a občana v zmysle rovnocenného partnerstva a korektnosti.

Starostlivosť o zdravie bude zameraná predovšetkým na starostlivosť o ženu a dieťa, občanov vyšších vekových skupín, zdravotne postihnutých občanov a na realizáciu prioritných zdravotníckych programov s cieľom dosiahnuť rozvoj, udržanie a využitie celkovej fyzickej a duševnej kapacity

ľudí, zníženie chorobnosti a práceneschopnosti, zníženie predčasnej úmrtnosti a predlžovanie strednej dĺžky života.

Vláda bude podporovať uskutočňovanie vypracovaných prioritných programov pre zdravotníctvo, s dôrazom na program onkologický, kardiovaskulárny, transplantačný, plazmaferetický a dialyzačný.

Zdravotnícka starostlivosť sa zameria najmä na predchádzanie, včasnú diagnostiku a liečbu závažných alergických, neurologických a psychiatrických ochorení, infekčných a neinfekčných ochorení, ako aj odhaľovanie drogovej závislosti a toxikománie. Za veľmi dôležitú považuje intenzívnu osvetu v masmédiách proti používaniu drog, fajčeniu a alkoholizmu so zameraním sa najmä na vekovú skupinu mladých a mladistvých.

Skvalitnenie liečebného procesu sa zabezpečí aj realizáciou domácej ošetrovateľskej starostlivosti prostredníctvom štátnych i neštátnych tzv. "agentúr sestier".

V nadväznosti na už prijaté zákony o zdravotnej starostlivosti a ochrane zdravia ľudí budú stanovené nové kritériá technického a personálneho vybavenia zdravotníckych zariadení, ako i požiadavky na ich prevádzku z hľadiska ochrany zdravia.

Vláda bude aktualizovať podmienky na vyhlásenie prírodných zdrojov za prírodné liečivé zdroje. V priebehu rokov 1995-1996 budú postupne novelizované kúpeľné štatúty všetkých kúpeľných miest na Slovensku.

Vláda bude klásť dôraz na vyriešenie niektorých problémov pregraduálnej a postgraduálnej výchovy lekárov. V roku 1995 vypracujeme nový štatút fakultných nemocníc. V priebehu rokov 1995-1996 vypracujeme kritériá na akreditáciu pracovísk pre postgraduálnu výchovu lekárov a stredných zdravotných pracovníkov.

Pri rozvoji vedy a výskumu bude vláda podporovať také vedecko-technické projekty, ktoré vychádzajú z priorit rezortu zdravotníctva.

Vláda Slovenskej republiky bude pokračovať v procese privatizácie v rezorte zdravotníctva s tým, že tento proces bude aktualizovaný. Privatizácia primárnej zdravotníckej starostlivosti bude pokračovať takým spôsobom, aby umožnila lekárom aktívne vstúpiť do procesu privatizácie.

Konečným cieľom je zabezpečenie kvality a dostupnosti poskytovania zdravotníckej starostlivosti občanom a dosiahnuť účelnú rovnováhu medzi štátnymi a neštátnymi zdravotníckymi zariadeniami. Bude pokračovať privatizácia lekární, štátnych distribučných firiem, zariadení kúpeľov a žriediel a začne sa realizácia s privatizáciou špecializovanej ambulantnej starostlivosti.

Proces transformácie si vyžaduje súbežne určiť výkonové ukazovatele na každom úseku zdravotníckej starostlivosti definovať štandard v oblasti výkonov a služieb, čo je nutný predpoklad štátom garantovanej starostlivosti. Vláda bude trvať na sprehľadnení financovania štátnych príspevkových a rozpočtových organizácií, vypracovaní potrebnej siete zdravotníckych zariadení všetkých druhov a stupňov, čo vytvorí podmienky pre zásadné systémové kroky v procese transformácie.

V záujme preventívnej ochrany zdravia obyvateľstva bude vláda vytvárať podmienky na realizáciu zákona o ochrane zdravia ľudí s dôrazom na oblasť výkonu štátnej správy na úseku ochrany zdravia ľudí. Podporí aktivity smerujúce k zvyšovaniu výchovy obyvateľstva ku zdraviu, aktívnej ochrane zdravia jednotlivca a rodiny ako i aktivity smerujúce k zlepšeniu spôsobu života a práce.

Vláda vytvorí podmienky pre rozvoj účinnej národnej liekovej politiky s určením cieľov v rámci celkovej zdravotnej politiky. Účinnou právnou reguláciou a kontrolou zabezpečí prístup obyvateľstva k bezpečným, účinným a kvalitným liekom.

Kategorizácia liečiv ako kontinuálny proces sa bude meniť podľa aktuálnych poznatkov medicínskych vied a účelnej farmakoterapie so zachovaním sociálneho zreteľa a bude jedným z hlavných nástrojov určovania optimálnej spotreby liekov. V tejto oblasti sa Slovenská republika vytvorením a rozvíjaním systému kategorizovania liečiv zblízuje so systémami, používanými v krajinách Európskej únie a ďalších vyspelých štátov.

Vláda bude podporovať taký pluralitný systém poistenia, ktorý zabezpečí proporcionálny rozvoj zdravotníctva na celom území štátu, nedovolí neregulovanú komercionalizáciu vzťahu poisťovňa - zdravotnícke zariadenia.

Rezort zdravotníctva vypracuje a predloží vhodný spôsob financovania zdravotníckych zariadení. S využitím zdokonaleného bodovníka v kombinácii s paušálnymi platbami sa výrazne zlepší odmeňovanie zdravotníckych pracovníkov.

V oblasti financovania zdravotníckych zariadení sa vláda Slovenskej republiky zameria na vytváranie podmienok na zabezpečenie štátom garantovanej zdravotnej starostlivosti a možnosti jednoduchej reprodukcie hmotného majetku, s osobitným zameraním na zmiernenie napätia medzi zdrojmi a potrebami rezortu zdravotníctva v priebehu roku 1995 a nasledujúcich. Bude hľadať možnosti na zabezpečenie zdrojov na realizáciu prioritných zdravotníckych programov, a to aj so zapojením zdrojov Štátneho fondu zdravia.

V oblasti financovania investícií sa budú hľadať možnosti ich zvýšenia z mimorozpočtových zdrojov.

Ďalší rozvoj zdravotníckeho informačného systému je nevyhnutným predpokladom monitorovania účinnosti a efektov zavedených opatrení.

Vláda má záujem na zvýšení efektívnosti kontinuálnej kontroly kvality zdravotníckej starostlivosti.

Vláda vytvorí podmienky pre koordináciu zahraničnej investičnej pomoci rezortu zdravotníctva a získavanie iných mimorozpočtových zdrojov zo zahraničia. Za týmto účelom obnoví rokovania so Svetovou bankou a Európskou bankou pre obnovu a rozvoj s cieľom dohodnúť financovanie zdravotníckych projektov.

Vláda bude iniciovať uzatváranie medzivládnych zmluvných dokumentov pre oblasť zdravotníctva podľa zásad vzájomnej výhodnosti.

Vláda podporí aktivity rezortu zdravotníctva v medzinárodných organizáciách pri OSN predovšetkým vo Svetovej zdravotníckej organizácii, ako aj v ďalších vládnych i mimovládnych medzinárodných organizáciách.

4. Morálna obroda spoločnosti

Pozostatkom dávnejšej i nedávnej minulosti, ktorý zjavne znepokojuje občanov, je prerušenie využívania duchovnej skúsenosti, hlboká mravná kríza, spochybnenie hodnôt osobnej statočnosti a vernosti základným duchovno-mravným a ľudským hodnotám. HZDS-RSS, SNS i ZRS sľúbili vo svojich volebných programoch, že sa budú usilovať o zásadné zlepšenie dodržiavania morálnych pravidiel v politike, pri podnikaní, v prostriedkoch verejných informácií, v kultúre a v každodennom živote ľudí.

Vláda preto musí svojou činnosťou utvárať podmienky na obnovu významu a pôsobenia morálnych hodnôt vo vzťahoch medzi ľuďmi. Splnenie tohto cieľa chce vláda dosiahnuť uplatňovaním myšlienky prirodzenej kontinuity duchovno-morálnych a národných hodnôt širokým dialógom medzi občianskymi, náboženskými, etnickými, kultúrnymi, ale aj podnikateľskými a profesionálnymi združeniami.

Upevnenie hodnotovej identity našej spoločnosti môže vzniknúť len v dialógu, ktorý bude zbavený zafažujúceho vplyvu straníckych a politických záujmov. Obnova vedomia morálnej zodpovednosti a naplňovanie ideálov humanizmu a cyrilometodskej tradície je nadstraníckou úlohou a vláda na jej splnenie prizýva všetky skupiny a subjekty nášho spoločenského života.

Na hľadanie prirodzenej kontinuity duchovno-mravných a kultúrno-národných hodnôt v nových podmienkach spoločenského života sa bude podieľať vláda uplatňovaním myšlienky politicky nesprostredkovaného dialógu spoločne s národnostnými a etnickými menšinami, medzi cirkvami a štátom.

4.1. Kultúra

Vláda bude vo svojej kultúrnej politike dôsledne vychádzať zo všeobecných demokratických princípov a národných hodnôt. Cieľom takejto politiky je upevniť štátnosť a pripraviť ju na efektívnejší proces kultúrnej a

politickej medzinárodnej výmeny a postupnej integrácie. Pritom bude dbať o uplatňovanie kultúrneho pluralizmu, vrátane rozvoja kultúr menšín, žijúcich na Slovensku.

Budeme chrániť a podporovať národné kultúrne hodnoty a aktívne ich rozvíjať ako podstatu a zmysel našej štátnosti. K takému postojú nás zaväzuje aj to, že slovenský národ sa vo svojom štáte stal najvýznamnejším dedičom veľkomoravskej a cyrilometodskej tradície i kultúry nielen všeslovanských, ale aj európskych rozmerov.

Za najvýznamnejšiu kultúrnu organizáciu na Slovensku považuje vláda Maticu slovenskú, ktorá v rôznych obdobiach dokázala svoju opodstatnenosť. Vláda pripraví nový zákon o Matici slovenskej, ktorý právne zakotví nezávislosť a súčasne štátnu podporu tejto národnej ustanovizne, uchovávateľky a rozvíjateľky pozitívnych a originálnych hodnôt Slovenska, jeho zvrchovanosti a kultúrnej identity.

Dôležitým predpokladom uskutočňovania národných záujmov štátotvorného národa je ochrana jeho jazyka. Vláda pripraví návrh zákona o štátnom jazyku tak, aby zodpovedal európskym zvyklostiam aj potrebám národa a vychádzal z Ústavy Slovenskej republiky. Ním sa zabráni vytváraniu bariér medzi príslušníkmi rôznych etník žijúcich na území Slovenskej republiky. Všetci občania Slovenskej republiky dostanú rovnaké príležitosti pre sebauplatnenie sa na celom území štátu.

Nepripustíme akékoľvek formy duchovného terorizmu. V tomto duchu pri rešpektovaní názorovej plurality vláda zabezpečí najmä systém starostlivosti o národné písomníctvo, duševné vlastníctvo, plodné medzinárodné kultúrne vzťahy, starostlivosť o našich krajanov v zahraničí a tradične vysokú úroveň ochrany oprávnených záujmov a práv príslušníkov národnostných menšín v Slovenskej republike.

Vláda nájde vhodné formy ochrany spoločnosti proti globálnej mravnej devastácii najmä kultúrnou spoluprácou s ostatnými európskymi demokratickými krajinami. Plne sa stotožňujeme so snahami obmedziť vplyv komercializácie kultúry, propagácie násilia a pornografie.

Mierou hodnotenia kultúrnosti národa je najmä pôvodná tvorba. Vláda sa zameria na podporu pôvodnej tvorby a vyriešenie vzťahov knižnej a umeleckej distribúcie. Diferencovaným prístupom podporí šírenie hodnotného umenia a prijme opatrenia na podporu prekladateľského umenia. Vláda pokladá za nevyhnutné neodkladne riešiť problémy záchrany slovenskej kinematografie.

Kultúra sa rozvíja v konkrétnych ekonomických podmienkach. Preto sa vláda bude usilovať o kombináciu štátnych a neštátnych podpôr rozvoja kultúry na území Slovenskej republiky, bude chrániť a podporovať národné kultúrne hodnoty a aktívne ich rozvíjať v celej šírke vzdelávacích činností v rámci osvetu, záujmovej umeleckej činnosti v oblasti miestnej kultúry a umeleckého školstva. Prikročíme k právnemu riešeniu vrátenia bývalých Robotníckych domov robotníckym občianskym združeniam.

Vynaložíme úsilie na zlepšenie starostlivosti o kultúrne pamiatky, ako aj na estetizáciu prírodného prostredia. Budeme sa usilovať o zaradenie ďalších lokalít do Zoznamu svetového prírodného a kultúrneho dedičstva.

Vláda považuje prístup k informáciám za základné občianske právo. Preto bude vytvárať podmienky na dosiahnutie nerušeného informačného prostredia.

Vláda má záujem o korektnejšie vzťahy v oblasti verejných informácií našej demokratickej spoločnosti v snahe zabezpečiť práva občanov i zahraničia na objektívne informácie o našom štáte a spoločenskom živote. Hlavnou úlohou je zabezpečovať slobodu informácií a vylúčiť možnosť, aby mal ktorýkoľvek subjekt alebo skupina subjektov monopolné postavenie vo sfére informácií. Zabezpečíme ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, súkromia a mena občana v prostriedkoch verejných informácií, pričom budeme vychádzať z Ústavy a medzinárodných dokumentov /napr. Rímskeho dohovoru, rezolúcie Rady Európy 1003 z roku 1993/, ktoré zaručujú slobodu slova, ale nedovoľujú tendenčné, vymyslené, dehonestujúce urážky ľudí.

V rámci uplatnenia suverenity a identity informačného systému Slovenskej republiky s príslušným dominantným postavením v šírení informácií o Slovensku doma i v zahraničí vytvoríme a dobudujeme orgán pre informačné sústavy a mimovládnu informačnú agentúru. Budeme podporovať domáce subjekty na masmediálnom trhu, požadovať, aby Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Slovenská televízia a Slovenský rozhlas vychádzali z národnoštátnych, kultúrnych a verejných záujmov Slovenskej republiky.

Popri rešpektovaní profesného, spoločenského postavenia a nezávislosti novinárov budeme brániť šíreniu nenávisťi, rasovej a náboženskej neznášanlivosti i nemravnosti vo verejných informačných prostriedkoch.

Tieto ciele splníme tak, aby boli porovnateľné s európskym štandardom a v súlade s možnosťami našej ekonomiky. Skrytá zadlženosť rezortu kultúry v neúmerených investičných zámeroch a väčšia spotreba v minulosti, ako boli skutočné možnosti, sa v najbližšom období negatívne odrazí najmä v oblasti financovania náročných investičných projektov. Tieto výdavky však nesmú ísť na úkor budovania celoštátnych kultúrnych aktivít a pôvodnej umeleckej tvorby.

Vláda vytvorí podmienky na väčší podiel grantového systému a spoluúčasti zainteresovaných na rozhodovaní o otázkach financovania kultúrnych aktivít.

Vláda zabezpečí také podmienky vzťahov so Slováckmi žijúcimi mimo našej vlasti, ktoré pri rešpektovaní zákonnosti krajín, ktorých sú občanmi, budú vytvárať väzby kultúrnej spolupatričnosti so Slovenskou republikou. Navrhujeme taký štatút krajana, ktorý by mu počas pobytu v Slovenskej republike priblížil podmienky pobytu ako občanovi Slovenskej republiky. Súčasťou týchto projektov sa stanú predpoklady na rozvoj kultúry slovenského etnika v zahraničí a aktívne zvládnutie materinského jazyka.

Prezentácia slovenskej kultúry v zahraničí sa musí stať skutočnou reprezentáciou národných hodnôt. V tomto zmysle vláda prijme opatrenia na účinnejšiu propagáciu slovenskej kultúry v zahraničí.

Najmä oblasť kultúry sa musí stať priestorom na tvorbu prostriedkov a opatrení smerujúcich k morálnej obrode spoločnosti. Duch kultúry a kultúra ducha musia prerásť do symbiôzy najlepších slovenských morálnych tradícií, ktoré charakterizovali i spôsob života našich predkov.

Vláda zabezpečí väčší priestor na spoluprácu s umeleckými združeniami a spolkami, aby sa mohli uplatniť všetky tvorivé sily našej kultúry a nové projekty rozvoja slovenskej kultúry.

Tento duch vzájomnej tolerancie a rešpektovania názorovej plurality by mal byť nielen v kultúre prvkom, ktorý zjednocuje slovenskú pospolitosť. Vláda bude venovať mimoriadnu pozornosť všetkým pozitívnym tendenciám, ktorých cieľom je duchovná a materiálna prosperita nezávislej demokratickej Slovenskej republiky ako prirodzenej súčasť kultúrnej Európy a svetovej kultúry.

4.2. Národnostná politika a vzťahy k cirkvám

Vláda zabezpečí práva a podmienky na občiansky plnohodnotný život národnostných menšín v zmysle Ústavy Slovenskej republiky, akceptovaných medzinárodných noriem a konvencií zaoberajúcich sa právami a slobodami občanov patriacich k národnostným menšinám.

V našom štáte žije viacej rôznych národnostných menšín v početnejšom zastúpení, čo spôsobuje, že vytváranie týchto podmienok pre obyvateľov jazykovo zmiešaného územia je veľmi dôležité.

Vláda bude v Rade Európy a OBSE navrhovať spracovanie komparatívnej štúdie, vychádzajúcej z postavenia národnostných menšín v rôznych krajinách, ako podkladu na spracovanie štandardu práv národnostných menšín, presne formulovaného a kontrolovateľného v dodržiavaní jeho noriem.

Príslušnosť občana k národnostnej menšine je jeho osobným právom a slobodným rozhodnutím, ktoré nepripustíme ovplyvňovať. Vláda garantuje všetky práva národnostných menšín ako individuálne práva občanov.

Občania patriaci k národnostným menšinám prevažne sídlia na jazykovo zmiešanom území. Politika vlády na týchto územiach bude nezaujatá a spravodlivá voči občanom patriacim k národnostným menšinám. Súčasne bude zabezpečovať všetky práva Slovákov žijúcich na tomto území v osobitnom postavení, determinovanom ich počtom a viacjazyčným prostredím.

Garancie práv národnostných menšín nemôžu byť namierené voči integrite a územnej celistvosti Slovenskej republiky a nemôžu v ničom spochybňovať jej existujúce hranice. Všestranne podporíme utváranie kladného vzťahu národnostných menšín k Slovenskej republike. Právo na osvojenie si štátneho jazyka ako dôležitého prostriedku komunikácie, profesionálneho a spoločenského uplatnenia jednotlivca a utváranie vzťahu k vlasti a obyvateľom bude v popredí pozornosti vlády.

Vypracujeme normy pre podporu menšinových kultúr, ktoré sa budú odvíjať od záujmov Slovenskej republiky, hospodárskych možností nášho štátu a európskych zvyklostí, obnovených na princípoch občianskej lojality. Osobitne vážnou úlohou budú také systémové opatrenia, ktoré upevnia postavenie kultúry Slovákov žijúcich na územiach s prelínajúcou sa kultúrou príslušníkov národnostných menšín.

V národnostnej politike bude vláda vychádzať zo zásady rovnosti národnostných kultúr bez ohľadu na početnosť ich nositeľov.

V súčinnosti s cirkvami zabezpečíme bohoslužby v štátnom jazyku v obciach s jazykovo zmiešaným obyvateľstvom a súčasne zabezpečíme, aby verejné oznamy a vysielanie miestneho rozhlasu, štátom podporovaná miestna a regionálna tlač boli aj v štátnom jazyku. Podporíme vydávanie periodika v maďarčine a v ďalších jazykových mutáciách. Zabezpečíme objektívnu informovanosť príslušníkov národnostných menšín o vnútro politickej situácii aj prostredníctvom tlače, rozhlasu a televízie, čím

prispějeme k vzájomnému porozumeniu a priateľstvu občanov slovenskej národnosti s príslušníkmi patriacimi k národnostným menšinám.

Politika vlády Slovenskej republiky k národnostným menšinám bude garantovať všetkým občanom rovnaké práva a povinnosti bez rozdielu národnosti, rasy, pohlavia a náboženského presvedčenia.

Starostlivosť o Slovákov na jazykovo zmiešaných územiach pokladá vláda za jednu z priorít, preto sa bude usilovať o vytváranie podmienok na priateľské, korektné vzťahy všetkých občanov a prispeje k naplneniu tohto programu v oblasti tlače, rozhlasu, televízie, vzdelávania a miestnej kultúry. Na tomto území v školskom vzdelávacom systéme a na bohoslužbách zabezpečíme právo na uplatnenie slovenského jazyka.

Zvýšime podporu pre príslušníkov slovenskej národnostnej menšiny, najmä v Česku, Maďarsku, Poľsku, Rumunsku, Chorvátsku i v ostatných krajinách bývalej Juhoslávie a na Ukrajine. Pomoc zameriame na uchovanie slovenského jazyka, na podporu kultúry, rozvoj školstva a na to, aby príslušníci slovenského etnika mohli navštevovať náboženské obrady v slovenskom jazyku. Podpora sa bude týkať aj vydávania a šírenia periodík a kníh v slovenskom jazyku, rozvoja miestnej kultúry a podobne.

Cirkvi a náboženské spoločnosti pokladá vláda za nositeľov národného a kultúrneho dedičstva a významných partnerov pri formovaní duchovného života a morálky spoločnosti.

Vláda sa hlási k podpore cirkví a partnerskej spolupráci s nimi a má snahu doterajšie čestné a ústretové vzťahy k cirkvám ďalej udržiavať.

Súčasťou spoločenskej a ekonomickej transformácie je proces usporiadania vzťahov štátu s cirkvami a náboženskými spoločnosťami. Vláda sa bude usilovať o zmluvné zabezpečenie novej kvality vzťahov pri rešpektovaní spoločenského postavenia a významu jednotlivých cirkví a ich početností. Vláda má vôľu rozvíjať vzťahy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou na zmluvnom základe. Osobitné impulzy očakáva od plánovanej návštevy Sv. Otca na Slovensku. Podporíme návrh nového

ohraničenia slovenských diecéz a situovanie a prípravu sídla apoštolskej nunciatúry v Bratislave.

Ďalšie profilovanie financovania cirkvi bude závisieť aj od reálneho pôsobenia už prijatého zákona o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam. Vláda privíta súčinnosť cirkví pri prehlbovaní medzinárodných vzťahov a pri vytváraní pozitívneho obrazu Slovenska vo svete.

Vláda vytvorí podmienky na pôsobenie cirkví v oblasti sociálnej, charitatívnej, zdravotnej, v kultúre, školstve, športe a v armáde. Preto podporíme rozvinutie duchovnej služby v Armáde Slovenskej republiky a v útvaroch Ministerstva vnútra SR. Využijeme inšpiračné podnety sociálnej náuky cirkví pri sociálno-ekonomickej transformácii spoločnosti. Zabezpečíme podmienky na aktívne pôsobenie cirkví v morálnej a duchovnej obnove spoločnosti, v oblasti duchovnej a vlasteneckej výchovy. Máme záujem na úspešnom doriešení usporiadania majetkových vzťahov medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou citlivým a spravodlivým prístupom.

4.3. Školstvo, vzdelávanie, veda, šport a mládež

Vláda si uvedomuje skutočnosť, že rozhodujúcim predpokladom duchovného rozvoja a hospodárskej prosperity nášho štátu je účinný program pokračovania obnovy výchovno-vzdelávacej sústavy. Dôležité je uznanie rozličností názorov a slobody myslenia za východisko všetkých obsahových zmien vo výchove a vzdelávaní mládeže.

Otvorenie slovenskej spoločnosti svetu ukázalo, že v konfrontácii vedomostnej úrovne obstáli naši občania v porovnaní so zahraničím veľmi dobre. Preto pri pokračovaní programu obnovy výchovno-vzdelávacej sústavy bude sa vláda opierať o jej preukázané prednosti. Pôjde o to, aby sa nielen zachovali, ale aj znásobili tie vlastnosti, ktoré vytvárali vedomostný základ duchovného rozvoja občanov a aby tento základ bol porovnateľný s európskou úrovňou.

Za jednu z priorít bude vláda považovať rozvoj osobnosti učiteľa a posilnenie jeho spoločenského postavenia, morálneho a hmotného ocenenia i sociálnych istôt. Vláda si kladie za úlohu prispieť k zabezpečeniu pokojného pracovného ovzdušia na školách podporou personálnej politiky, ktorej jediným kritériom sa stane odbornosť a mravná bezúhonnosť. Rozhodujúce bude hľadať i v podmienkach ekonomickej transformácie všetky možné zdroje na diferencované zvýšenie miezd pedagogických pracovníkov s preferovaním najkvalifikovanejších a najkvalitnejších pedagógov. V spolupráci s odbormi navrhne časový harmonogram riešenia mzdových problémov školstva.

Vláda bude pokračovať vo vytváraní primeraných podmienok na rovnoprávnu existenciu štátnych, cirkevných a súkromných škôl.

Zvýšenú pozornosť zameriame na vypracovanie systému starostlivosti o nadané a talentované deti a mládež. Budeme vytvárať osobitné podmienky na zabezpečenie prístupu týchto žiakov k vzdelaniu podporujúcemu rozvoj ich talentov a schopností.

Pre žiakov zo sociálne slabších rodín zabezpečíme primeranú štátnu podporu na všetkých typoch škôl.

Dôslednú starostlivosť bude vláda venovať výchove a vzdelávaniu zdravotne postihnutých detí a mládeže. Podporí proces ich integrácie so zdravou populáciou formou stavebných, technických a prevádzkových opatrení.

V súlade s potrebami spoločnosti a medzinárodnými dokumentami bude vláda vytvárať pružný a variabilný školský systém, porovnateľný so systémom edukačne vyspelých krajín. Vláda podporí tvorbu základných učebníc a pomôcok, ktoré smerujú k prehĺbeniu národnej hrdosti a vedomia slovenskej štátnosti.

Od vysokého školstva, ktoré pripravuje pedagógov, bude vláda požadovať absolventa schopného uskutočňovať výchovno-vzdelávací systém prípravy žiaka ako občana Slovenskej republiky. V súlade s týmto a na základe všeobecne uznávaných medzinárodných dokumentov bude vláda na jazykovo zmiešanom území Slovenskej republiky vytvárať podmienky pre dôsledné osvojenie si štátneho jazyka. V tejto súvislosti podporíme konštituovanie dvojjazyčného alternatívneho vyučovania na štátnych školách pôsobiacich na jazykovo zmiešanom území Slovenska.

Nadalej budeme podporovať rozvoj predškolských zariadení za predpokladu ich efektívneho využívania zameraných na rozvoj socializačných a vzdelávacích činností. Rovnako budeme podporovať predškolskú prípravu detí pred vstupom do základnej školy.

Cieľom vlády je umožniť žiakom ukončenie povinnej deväťročnej školskej dochádzky na základnej škole pri rešpektovaní ich individuálnych osobitostí a schopností. Bude vytvárať podmienky aj na to, aby čo najväčšie percento mládeže absolvovalo dvanásťročnú školskú dochádzku. Zvýšenie kvality výchovno-vzdelávacej činnosti budeme realizovať obsahovými zmenami s využitím humanizácie a demokratizácie pedagogického procesu.

Vláda bude pokračovať v tvorbe variabilného systému stredného školstva v súlade s potrebami spoločenskej praxe a regiónov. Zvýšenú pozornosť budeme venovať celému systému umeleckého školstva.

V učňovskom školstve a v stredných odborných školách je dôležité dosiahnuť popri udržaní vzdelanostnej úrovne aj vysokú remeselnú zručnosť a odbornú pripravenosť absolventov. Vláda podporí rozvoj učňovského školstva podľa perspektívnej potreby trhu práce a regiónov. Doriešime systém zriaďovania a financovania stredných odborných učilíšť a učňovských škôl v koordinácii s Radou hospodárskej a sociálnej dohody.

V rámci pokračovania programu obnovy výchovno-vzdelávacej sústavy bude vláda naďalej podporovať zriaďovanie osemročných gymnázií s cieľom lepšej možnosti profilovať sa podľa záujmu a nadania žiakov. Pozornosť zameriame na vytváranie predpokladov na uspokojovanie záujmu žiakov o gymnaziálne štúdium a budeme podporovať rozvoj dvojjazyčných gymnázií.

Vláda dorieši otázku transformácie vysokého školstva. Vytvorí podmienky na zvýšenie účinnosti autonómneho riadenia vysokých škôl pri rešpektovaní funkčnej intervencie štátu formou motivačných, koordinačných, finančných i legislatívnych opatrení a právomocí v súlade s potrebami Slovenskej republiky. Bude iniciovať vytvorenie nových fakúlt na vybraných vysokých školách napríklad fakulty politológie a sociálneho riadenia na Univerzite M. Bela v Banskej Bystrici, resp. reprofiláciu Trnavskej univerzity na kresťanskú.

Prístup k vysokoškolskému vzdelaniu pre všetky spoločenské a sociálne vrstvy zabezpečíme systémom pôžičiek, nadväzne na postupné zavedenie úhrady časti nákladov za vysokoškolské štúdium a poplatkov za sociálne služby študentom. Vláda prihliadne na náklady vynaložené na štúdium znížením základu na výpočet daní z príjmov rodičov. Zabezpečenie sociálneho postavenia študentov sa bude riešiť v rámci nového systému štátnej sociálnej podpory.

Vláda zabezpečí vytvorenie komplexného systému celoživotného vzdelávania dospelých, vrátane legislatívnych a finančných podmienok na

jeho uskutočnenie v praxi. Táto forma vzdelávania bude vychádzať z princípov otvorenosti a umožní každému občanovi rozvíjať svoju osobnosť.

V oblasti vedy a techniky vláda novými systémovými opatreniami zabráni rozpadu výskumno-vývojovej základne na Slovensku a zabezpečí jej novú funkčnosť a stabilizáciu. V tejto súvislosti bude vláda riešiť štátnu podporu vedy a techniky tak, aby došlo k sprehľadneniu a diferencovaniu financovania základného a aplikovaného výskumu. Bude presadzovať financovanie vedy a techniky formou grantového systému, štátnych objednávok a daňových nástrojov. Vytvorí podmienky, aby časť získaných finančných prostriedkov zostala na riešiteľských pracoviskách.

Vláda zváži možnosti vytvorenia inštitúcie štátnej správy pre stratégiu rozvoja spoločnosti a vedy, ktorá by formovala zámery dlhodobej perspektívy a zabezpečovala koordináciu štátnej vednej a technickej politiky. Vláda podporí vznik Slovenskej učenej spoločnosti zo špičkových vedeckých a pedagogických pracovníkov. V pripravovanej novele zákona o vysokých školách a zákona o vede navrhujeme zosúladiť systém vedeckej a pedagogickej výchovy a udeľovania vedeckých a pedagogických hodností v Slovenskej akadémii vied a na vysokých školách.

Vláda podporí rozpracovanie programu mravnej a sexuálnej výchovy primeraného vekovým úrovňam s dôrazom na prevenciu proti AIDS, bude iniciovať tvorbu dlhodobých programov proti používaniu alkoholu, tabakových výrobkov, závislosti na hrách, automatoch, drogovej závislosti a tvorbu právnej normy zameranú na tvrdší postih pre šfriteľov drog medzi mládežou.

V oblasti telesnej výchovy a športu pripravíme program ich ďalšieho rozvoja so stanovením úloh a cieľov v oblasti športu pre všetkých. V tejto súvislosti budeme osobitnú pozornosť venovať rozvoju telesnej výchovy a športu na školách, športu zdravotne postihnutých občanov, vrcholového športu a štátnej športovej reprezentácie.

Vláda podporí usporiadanie Zimných olympijských hier vo Vysokých Tatrách. V štátnej športovej reprezentácii finančne zvýhodní tie športové odvetvia, ktoré úspešne reprezentujú Slovenskú republiku.

Vláda podnieti tvorbu programov zameraných na využitie voľného času ako prevencie proti vplyvom negatívnych javov a na činnosť rôznych subjektov, zaoberajúcich sa problematikou využívania voľného času detí a mládeže. Vláda bude utvárať podmienky na zlepšenie spolupráce mládeže na medzinárodnej, národnej a miestnej úrovni tak, aby sa jej mohlo zúčastniť čo najširšie spektrum mladých ľudí.

5. Rozvoj demokracie, politického systému a práva

Základným a trvalým cieľom vlády je demokratický právny štát, založený na politickej a ekonomickej pluralite, na základných sociálnych istotách, na humanizme a porozumení, národnostnej, etnickej a náboženskej tolerancii. Efektívne fungujúce demokracie sú charakterizované stabilným jednoznačným horizontálnym vymedzením a rešpektovaním kompetencií jednotlivých častí štátnej moci. Vláda podporuje parlamentnú demokraciu, v ktorej výkonná moc vychádza z legislatívnej väčšiny. Bude akceptovať názory opozície prospešné pre spoločnosť, vytvorí priestor aj pre menšinové názory záujmových skupín, ktorý im umožní uchádzať sa o ich podporu alebo ich akceptovanie.

V záujme stabilizácie politického života vláda pripraví novelizáciu zákona o politických stranách, volebných zákonov do Národnej rady Slovenskej republiky a obecných zastupiteľstiev. Za nevyhnutné považujeme urýchlené prijatie nového rokovacieho poriadku Národnej rady Slovenskej republiky a zákona o strete záujmov.

V nadväznosti na politickú a ekonomickú transformáciu spoločnosti vláda sa bude zasadzovať za racionálne inštitucionálne usporiadanie a efektívne fungovanie verejnej správy. To predpokladá predovšetkým vytvorenie modernej a efektívnej miestnej správy. V súlade s Európskou chartou miestnej samosprávy nadviažeme na doterajšie pozitívne prvky fungovania samosprávy miest a obcí. Budeme presadzovať ďalšie posilňovanie jej kompetencií súčasne s postupným zlepšovaním jej finančných podmienok.

Budeme pokračovať v prácach na reforme verejnej správy schválenej Národnou radou Slovenskej republiky v roku 1994 s cieľom vytvoriť taký systém správy, ktorý by lepšie slúžil potrebám občanov a bol jednoduchší i finančne menej náročný.

Vychádzajúc zo skúseností z doterajšej delby kompetencií medzi štátnou správou a samosprávou, vypracujeme návrh na ich racionálnejšiu

deľbu, vrátane prvkov horizontálnej integrácie štátnej správy, s cieľom posilniť koordinačné funkcie štátu v území. V popredí bude čo najefektívnejšie priblíženie správy vecí verejných k občanovi. Vo formovaní vzťahu k samospráve miest a obcí uskutočníme postupnú funkčnú decentralizáciu výkonnej moci. Za cieľ si kladieme vytvorenie nového územno-správneho členenia Slovenskej republiky. Budeme vychádzať zo spoluzodpovednosti štátu za spoločenskú súdržnosť a koordináciu sociálnoekonomického rozvoja. Tým prispejeme k mobilizácii ekonomického a ľudského potenciálu v územných celkoch. Popri týchto aktivitách vláda bude presadzovať skvalitnenie profesnej úrovne aparátu štátnej správy a samosprávy. Legislatívne zabezpečí primerané sociálnoprávne postavenie zamestnanca v oblasti verejnej správy. Vláda bude vytvárať inštitucionálne predpoklady pre širšiu účasť občanov na politickom a verejnom živote. To si vyžiada väčšie zapojenie občanov do rozhodovania vo veciach územnej samosprávy, rozvíjania rôznych prvkov záujmovej samosprávy /ako napr. profesných komôr, verejnoprávných korporácií, charitatívnych, športových, kultúrnych a vzdelávacích ustanovizní/. Popri týchto aktivitách vláda bude presadzovať odbyrokratizovanie a skvalitnenie profesnej úrovne aparátu štátnej správy.

Pri rozvíjaní právneho štátu bude vláda pokračovať v dobudovávaní nášho právneho poriadku na princípoch demokracie a humanizmu. Bude dbať o to, aby sa rešpektovala zvrchovanosť zákona a aby všetky orgány štátnej správy náležite vykonávali právne predpisy, uplatňovali svoje právomoci len zákonnými metódami a konali len čo im zákon dovoľuje. V záujme toho zdokonalí kontrolný systém v rámci štátnej správy.

Vláda bude pokračovať v plnení koncepcie stabilizácie súdnictva a zabezpečí jeho funkčnosť. Bude vytvárať politické, právne, organizačné, personálne a materiálno-technické garancie nezávislého postavenia súdov a sudcov. Bude vychádzať z toho, že v právnom štáte treba zabezpečiť nielen nezávislosť a nestrannosť súdov, ale aj efektívny výkon súdnictva. V záujme zrýchlenia výkonu súdnych rozhodnutí vláda sa pričlení o dokončenie legislatívnych prác na návrhu zákona o súdnych vykonávateľoch.

Vláda bude dbať o to, aby sa prostriedkami, ktoré zákon zveruje štátnej správe súdov, dosiahla plynulosť, efektívnosť a dôstojnosť súdneho konania. Pripraví návrh sudcovského kódexu, ktorý dorieši statusové otázky sudcov a justičných čakateľov.

Vláda, reflektujúc želanie spoločnosti, očakáva od prokuratúry, že bude dôsledne uplatňovať všetky svoje zákonné oprávnenia na ochranu práv a zákonom chránených záujmov štátu, fyzických a právnických osôb. Predpokladáme, že prokurátori budú pružnejšie a nekompromisnejšie reagovať na prejavy nezákonnosti. Vláda pripraví rekodifikáciu právnej úpravy postavenia a úloh prokuratúry tak, aby v nadväznosti na rekodifikáciu trestného práva procesného prispela k zvýšeniu podielu na plynulom a spravodlivom fungovaní systému trestnej justície a na ochrane občanov.

V nadväznosti na mieru získaných bezpečnostných garancií a stabilnú politickú orientáciu na transatlantické a európske bezpečnostné štruktúry, ako aj ekonomické možnosti štátu vláda bude iniciovať rozpracovanie dlhodobého plánu rozvoja armády a riadenia jej ľudských zdrojov s cieľom vybudovať relatívne malú a primerane vyzbrojenú armádu, ktorá úrovňou svojej pripravenosti bude garantom obrany štátu, jeho suverenity a územnej integrity.

Považuje preto za potrebné pokračovať v transformácii Armády Slovenskej republiky bez zníženia jej bojaskopnosti, vrátane prehodnotenia funkčnosti systému jej mobilizačného dopĺňovania, v ktorom významné miesto bude patriť útvarom a zväzkom domobrany. Pri modernizácii armády bude preferovať zapojenie domácich výrobcov špeciálnej techniky a materiálov všetkého druhu potrebných na obranu štátu.

Pripravenosť príslušníkov armády na plnenie úloh sa bude zvyšovať postupnou profesionalizáciou vybraných funkcií, prijatím novej zákonnej úpravy priebehu služby a služobných pomerov.

Sústredí pozornosť na riešenie problémov vojenskej disciplíny a príčin narušovania medzifudských vzťahov v Armáde Slovenskej republiky. Bude

dbať o komplexné skvalitnenie prípravy ľudského potenciálu, o zvýšenie odbornej a fyzickej pripravenosti, všeobecnej, jazykovej a vojensko-vlasteneckej výchovy vojakov. Umožní postupné zavedenie duchovnej služby.

Vláda bude hľadať účinné prostriedky a cesty potlačania kriminality. Riešenie uvedených problémov sa podmieňuje aj vytvorením optimálnej organizačnej štruktúry orgánov polície na úrovni centra i regiónov, s presným určením ich kompetencií a osobnej zodpovednosti riadiacich pracovníkov. Budú prijaté opatrenia na zníženie administratívnej zaťaženia policajného zboru s cieľom postupne presunúť niektoré správne agendy do oblasti verejnej správy. V záujme priblíženia výkonu policajnej služby občanom sa dôraz položí na decentralizáciu niektorých policajných činností z centra na nižšie organizačné stupne a na posilnenie právomocí služby finančnej polície. Prehĺbením spolupráce s európskymi policajnými organizáciami a policajnými zbormi sa vytvoria vhodné podmienky na boj s organizovaným zločinom.

Vláda pripraví a bude dôsledne presadzovať komplexný program "čistých rúk". V tomto smere je nevyhnutné eliminovať korupciu, ako aj všetky formy nestatočného nadobúdania majetku, nech sa ho dopúšťa ktokoľvek. V prvom rade pôjde o zvýšenie morálky a disciplíny, o bezúhonnosť a nepodplatiteľnosť v štátnych orgánoch. To umožní aj pozitívne ovplyvňovanie disciplíny, morálky a statočnosti občanov. V tejto súvislosti sa stane prínosom aj urýchlené prerokovanie a prijatie zákona o strete záujmov.

Vláda vytvorí právne a inštitucionálne podmienky na účinné zapojenie občanov do predchádzania kriminalite a zamedzovania porušovania verejného poriadku. Pripraví legislatívnu úpravu postavenia, konštituovania, činností civilných bezpečnostných služieb a postavenia mestskej a obecnej polície. Bude vytvárať potrebné právne a inštitucionálne predpoklady na boj s rozširovaním drog tak, aby bol garantovaný vládny protidrogový program a naplnená zodpovednosť za jeho plnenie v oblasti primárnej, sekundárnej a terciálnej prevencii, resocializácie a rehabilitácie.

V záujme zamedzenia nelegálneho pohybu a pobytu cudzincov na našom území, ako aj prieniku trestnej činnosti s medzinárodným prvkom sa vláda pričíní o skvalitnenie ochrany štátnych hraníc. Zabezpečí realizáciu migračnej politiky s osobitným zreteľom riešenia utečeneckej problematiky. V zmysle medzinárodných dohôd položí dôraz na zamedzenie všetkých prejavov rasizmu, intolerancie a xenofóbie.

Vláda bude pokračovať v uskutočňovaní schválenej koncepcie väzenstva z decembra 1993. Pri zabezpečovaní výkonu väzby sa bude dbať, aby bol rešpektovaný princíp prezumpcie nevinny a základné práva osôb vo výkone väzby v rozsahu stanovenom zákonom. Vytvorí podmienky na zabezpečenie diferencovaného výkonu trestu odňatia slobody s dôrazom na zaradenie čo najväčšieho počtu odsúdených do práce ako najúčinnšieho resocializačného prostriedku.

Vláda sa obráti na Radu Európy s podnetom na znovuposúdenie otázky, či aj v situácii, keď preventívne opatrenia a ani výnimočné tresty neznižujú vzrastajúci počet brutálne páchaných trestných činov, je opodstatnený trvalý zákaz ukladania trestu smrti, ktorý vyplýva z podpísania medzinárodných dokumentov.

V legislatívnej oblasti bude vláda pokračovať v tvorbe právneho systému zvrchovanej Slovenskej republiky so zameraním na to, aby sa náš právny poriadok vo svojich základoch stabilizoval. Bude sa podieľať aj na príprave systémových opatrení na skvalitnenie legislatívneho procesu.

Vláda sa zasadí o aktualizovanie právnych predpisov vydaných orgánmi spoločného štátu, ktoré sa stali súčasťou nášho právneho poriadku a doteraz nestratili platnosť. Predovšetkým pôjde o také právne predpisy, ktoré nie sú kompatibilné s novovytváraným právnym poriadkom Slovenskej republiky a s normami Európskej únie. V záujme spriehľadnenia platného práva pre občanov vláda sa pričíní o vydávanie úplných znení novelizovaných právnych predpisov.

Významnou úlohou vlády v legislatívnej oblasti je aj zabezpečenie postupnej harmonizácie právneho poriadku Slovenskej republiky s právom

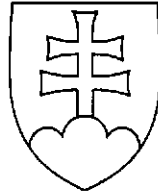
Európskej únie. Táto úloha vyplýva zo zahraničnopolitickej orientácie vlády na začlenenie Slovenskej republiky do európskych integračných procesov a konkrétne z Európskej dohody o pridružení Slovenskej republiky k Európskym spoločenstvám. Predovšetkým je potrebné vytvoriť systémové predpoklady na splnenie tejto úlohy a určiť priority tak, aby sa bolo možné sústrediť na zabezpečenie vlastného posudzovania pripravovaných alebo platných predpisov z hľadiska ich zlučiteľnosti s právom Európskej únie.

Novelizáciu, poprípade rekodifikáciu si vyžadujú najmä hmotnoprávne a procesné predpisy trestného práva. Pôjde predovšetkým o vytváranie legislatívnoprávnych opatrení, umožňujúcich najmä postih nových foriem trestnej činnosti, predovšetkým ekonomickej kriminality a nových javov v transformačnom procese pri prechode na trhové hospodárstvo.

Obdobne aj súkromné právo si vyžaduje zmeny s cieľom odstrániť jeho roztrieštenosť a neprehľadnosť. Žiadúce je zabezpečiť optimálnu prepojenosť, vzájomnú obsahovú previazanosť najmä základnej občianskoprávnej, obchodnoprávnej a pracovnoprávnej úpravy tak, aby sa vytvoril právny rámec na bezporuchové fungovanie trhového mechanizmu. Do procesu týchto legislatívnych zmien treba zaradiť aj prípravu novely zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom.

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Č. m.: 87/1995

UZNESENIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 10. januára 1995 číslo 16

k návrhu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky

V l á d a

A. s c h v a ľ u j e

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky
v znení pripomienok prijatých na rokovaní vlády;

B. p o v e r u j e

1. predsedu vlády

a/ predložiť Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky,

b/ požiadať Národnú radu Slovenskej republiky
o vyslovenie dôvery vláde,

c/ odôvodniť Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky,

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- 2 -

2. členov vlády

odôvodniť jednotlivé časti Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky,

3. ministra zahraničných vecí

zabezpečiť preklad Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky do anglického jazyka.

Vykonajú: predseda vlády a členovia vlády

Na vedomie: predseda Národnej rady Slovenskej republiky

N Á V R H Y
poslancov k Programovému vyhláseniu vlády SR

19.1. - 20.1.1995

I. Doplniť do uznesenia častí:

C. Národná rada žiada vládu SR:

1. schváliť vecný a časový harmonogram prípravy legislatívnych predlôh, podľa jednotlivých rokov, do 30.6.1995 nadväzne na znenie Programového vyhlásenia vlády,
(poslanec M. Benčík)

2. vykonať také kroky a opatrenia, ktoré povedú k zníženiu dynamiky kriminality a k zníženiu podielu neobjasnenosti páchatelov trestných činov v porovnaní s rokom 1994,
(poslanec M. Benčík)

3. uskutočňovať hospodársku politiku vyváženým uplatňovaním prorastových a stabilizačných prvkov tak, aby sa neznížila stabilita meny a nezávislosť Národnej banky Slovenska,
(poslanec P. Magvaši)

4. predložiť vecnú a časovú predstavu ďalšieho postupu privatizácie do 15.2.1995,
(poslanec P. Magvaši)

5. vytvárať rovnaké podmienky pre všetkých zamestnancov pri transformácii vlastníckych vzťahov a vytváraní participačnej ekonomiky presadzovaním účasti zamestnancov na privatizácii podnikov,
(poslanec P. Magvaši)

6. uplatňovať pri riadení privatizačného procesu autoritu štátu na potlačenie spontánnej privatizácie,

(poslanec P. Magvaši)

7. predložiť inštitucionálne a finančné zabezpečenie zahranično-obchodnej činnosti, ktorá je v súčasnosti zabezpečovaná zastupiteľskými orgánmi SR v zahraničí do konca marca 1995,

(poslanec P. Magvaši)

8. predložiť regionálnu politiku s návrhom spôsobu jej inštitucionálneho riešenia do konca marca 1995,

(poslanec P. Magvaši)

9. konkretizovať do termínovaných úloh deklarované ciele v oblasti rozvoja ekonomiky Slovenska a zároveň predložiť Národnej rade SR aj prehľad zdrojov ich financovania súčasne s predložením návrhu zákona o štátnom rozpočte SR na rok 1995,

(poslanci maďarskej koalície)

10. predložiť Národnej rade SR návrh zákona o štátnom rozpočte SR na rok 1995 do 15.2.1995 v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách,

(poslanci maďarskej koalície)

11. vyčleniť osobitne účelové prostriedky na financovanie kultúr národných menšín úmerne ich počtu obyvateľov v návrhu zákona o štátnom rozpočte,

(poslanci maďarskej koalície)

~ požiadavka na osobitné hlasovanie

12. upustiť od mzdovej regulácie vo všetkých vlastníckych formách podnikania,

(poslanci maďarskej koalície)

13. uplatniť kupónovú privatizáciu a zachovať prevahu štandardných metód v oblasti privatizácie,
(poslanci maďarskej koalície)
14. určiť začiatok predkola kupónovej privatizácie dňom 15.2.1995,
(poslanci maďarskej koalície)
15. zachovať samostatnosť špeciálnej štátnej správy v oblasti životného prostredia a v oblasti školstva,
(poslanci maďarskej koalície)
16. upustiť od zámeru predloženia návrhu zákona o ochrane štátneho jazyka,
(poslanci maďarskej koalície)
17. vychádzať pri financovaní kultúr národných menšín z vnútorných potrieb rozvoja kultúr národných menšín,
(poslanci maďarskej koalície)
18. upustiť od zámeru zavedenia dvojjazyčného alternatívneho vyučovania,
(poslanci maďarskej koalície)
19. riadiť sa pri novom územno-správnom členení SR odporúčaniami Rady Európy a vysokého komisára OBSE,
(poslanci maďarskej koalície)
- *požiadavka na osobitné hlasovanie*
20. upustiť od zámeru vytvárania útvarov domobrany,
(poslanci maďarskej koalície)
21. realizovať odporúčania zahrnuté do protokolu Rady Európy pri prijímaní SR za člena Rady Európy v plnom rozsahu,
(poslanci maďarskej koalície)
22. uviesť konkrétny program rekodifikácie hmotno-právnych a procesných predpisov trestného práva,
(poslanec L. Pittner)

23. centralizovať riadenie boja s organizovaným zločinom a vylúčiť zbytočné medzičlánky,

(poslanec L. Pittner)

24. zabezpečiť dostatok neinvestičných prostriedkov na zvýšenie stavu polície v rozpočte na rok 1995,

(poslanec L. Pittner)

25. inštitucionálne zabezpečiť prípravu vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie do konca roka 1995,

(poslankyňa B. Schmögnerová)

26. urýchlene pripraviť regionálnu politiku vlády a navrhnúť spôsob jej inštitucionálneho riešenia s termínom marec 1995,

(poslankyňa B. Schmögnerová)

27. ukončiť prípravu a začať realizovať ucelený projekt finančnej reštrukturalizácie bankovej a podnikovej sféry s nadviazaním na pozitívne výsledky predchádzajúcich vlád s termínom jún 1995,

(poslankyňa B. Schmögnerová)

28. predložiť do Národnej rady SR industriálnu a vedecko - technickú politiku s termínom jún 1995,

(poslankyňa B. Schmögnerová)

29. vyhlásiť začiatok predkola II. vlny kupónovej privatizácie najneskôr do 31.1.1995,

(poslanec M. Dzurinda)

30. zabezpečiť majetok podnikov, zaradených do II. vlny kupónovej privatizácie v objeme aspoň 70 mld. Sk v bilančnej hodnote,

(poslanec M. Dzurinda)

31. riešiť odmeňovanie zdravotníckych pracovníkov v termíne predkladania návrhu zákona o štátnom rozpočte na rok 1995,

(poslanec R. Kováč)

32. predložiť Národnej rade SR koncepciu riadenia a organizácie zdravotníctva, jeho financovania investičnej politiky v termíne do 30.5.1995,

(poslanec R. Kováč)

33. predložiť koncepciu podpory rozvoja tretieho sektoru a jeho legislatívneho zabezpečenia do 30.6.1995,

(poslanec R. Kováč)

34. definovať vysoké školy ako vedecké inštitúcie, ktoré sú súčasťou vedecko-výskumnej základne SR,

(poslanec J. Švec)

35. začleniť vysoké školy pod orgán štátnej správy koordinujúci rozvoj vysokých škôl a vedy SR,

(poslanec J. Švec)

36. definovať štátne priority v rozvoji základného (strategického) a aplikovaného (ekonomického) výskumu a riešiť hroziacu nezamestnanosť 35 tisíc zamestnancov vo vedecko-výskumných inštitúciách rezortu v dôsledku postupnej privatizácie hospodárstva SR,

(poslanec J. Švec)

37. vrátiť do Národnej rady SR návrh novely zákona o vysokých školách vo forme, ktorú v spolupráci so štátnou správou pripravili orgány vysokých škôl SR,

(poslanec J. Švec)

38. riešiť platové pomery učiteľov a ostatných pracovníkov vysokých škôl a zdravotníckych pracovníkov v návrhu definitívneho rozpočtu na rok 1995 podľa návrhu konferencie rektorov slovenských vysokých škôl,

(poslanec J. Švec)

39. financovať vysoké školy v Slovenskej republike tak, aby sa umožnilo študovať zvýšenému počtu študentov v takom rozsahu, aby v časovom horizonte vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie mohlo na slovenských vysokých školách študovať 25 - 30 % absolventov stredoškolského štúdia,

(poslanec J. Švec)

40. predložiť návrh novely zákona o sociálnom zabezpečení, ktorého obsahom bude zvýšenie náhradnej doby pre zápočet rokov u žien, ktoré sa starajú o dieťa vo veku do 5 rokov,

(poslanec J. Brocka)

41. rozpracovať v súvislosti s odporúčením Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Programové vyhlásenie vlády SR do konkrétnych a termínovaných úloh na rok 1995,

(poslanec P. Weiss)

42. predložiť Národnej rade SR konkrétne kroky zamerané na boj s organizovaným zločinom,

(poslanec P. Weiss)

43. predložiť Národnej rade SR konkrétne kroky zamerané na riešenie rómskeho problému,

(poslanec P. Weiss)

44. predložiť Národnej rade SR konkrétne kroky zamerané na zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva,

(poslanec P. Weiss)

45. predložiť návrh koncepcie populačnej a rodinnej politiky do konca roku 1995,

(poslanec P. Weiss)

II. Doplniť do uznesenia časť:

D. Národná rada odporúča vláde:

1. pristúpiť k Európskej charte miestnych samospráv do konca roka 1995,

(poslanci maďarskej koalície)

- *požiadavka na osobitné hlasovanie*

2. pristúpiť k Európskej charte regionálnych alebo menšinových jazykov do konca rok 1995,

(poslanci maďarskej koalície)

- *požiadavka na osobitné hlasovanie*

3. informovať NR SR, kedy vláda vytvorí predpoklady pre ratifikáciu Európskej charty miestnych samospráv a pre ratifikáciu Európskej sociálnej charty,

(poslanec P. Weiss)

4. vypracovať a prijať základný zákon o vzťahu medzi štátom a cirkvami a náboženskými spoločnosťami, v ktorom bude obsiahnutá nielen úpravy vzájomných vzťahov pri rovnoprávnosti všetkých štátoch uznaných cirkví a náboženských spoločností, ale aj presne vymedzený postupný

proces odľuky. Tento základný dokument podpísať s vedeniami všetkých cirkví a náboženských spoločností,

(poslanec P. Weiss)

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

I. volebné obdobie

Číslo: 63/1995

74a

S p o l o č n á   s p r á v a

výborov Národnej rady Slovenskej republiky (okrem Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky) o výsledkoch prerokovania Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky (tlač 74)

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky svojím rozhodnutím č. 117 z 11. januára 1995 pridelil Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky v š e t k ý m výborom Národnej rady Slovenskej republiky (okrem Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky) na prerokovanie do 18. januára 1995.

Súčasne určil ako príslušný Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre financie, rozpočet a menu, ktorý pripraví návrh na uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky a skординuje stanoviská výborov v spoločnej správe výborov Národnej rady Slovenskej republiky.

Výbor NR SR pre financie, rozpočet a menu súhlasí s tým, aby spoločným spravodajcom výborov bol predseda výboru Miroslav Maxon.

A. Priebeh a výsledok prerokovania

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky prerokovali v stanovenom termíne všetky výbory Národnej rady Slovenskej republiky (okrem Mandátového a imunitného výboru NR SR).

S programovým vyhlásením vlády SR súhlasilo a odporučilo Národnej rade Slovenskej republiky ho schváliť a zároveň vysloviť dôveru vláde Slovenskej republiky osem výborov, a to :

Výbor NR SR pre financie, rozpočet a menu,
Ústavnoprávny výbor NR SR,
Výbor NR SR pre pôdohospodárstvo,
Výbor pre verejnú správu, územnú samosprávu a
národnosti,
Výbor NR SR pre ochranu a bezpečnosť,
Zahraničný výbor NR SR,
Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, kultúru a šport,
Výbor NR SR pre hospodárstvo, privatizáciu a
podnikanie.

Programové vyhlásenie vlády neodporučil schváliť a zároveň neodporučil vysloviť dôveru vláde SR jeden výbor, a to Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody. Výbor konštatoval, že vláda Slovenskej republiky porušila čl. 113 Ústavy Slovenskej republiky tým, že nepredstúpila pred Národnú radu SR so svojím programom do 30 dní po svojom vymenovaní.

Platné uznesenie o výsledku prerokovania Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky neprijal Výbor NR SR pre zdravotníctvo a sociálne veci, pretože podľa § 48 ods. 1 zákona SNR č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov nevyslovila s ním súhlas nadpolovičná väčšina všetkých členov výboru. Výbor

prijal osobitné uznesenie k časti 3 Programového vyhlásenia - sociálne vzťahy. V ňom prijal osobitné úlohy pre rezortnú ministerku, ktoré nie sú súčasťou tejto spoločnej správy.

B. Odporúčania výborov pre Národnú radu Slovenskej republiky

1. zabezpečiť kontrolu plnenia úloh vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády SR.

(Výbor NR SR pre obranu a bezpečnosť)

2. V uznesení NR SR k Programovému vyhláseniu vlády odporučiť vláde Slovenskej republiky:

a/ pripraviť a predložiť Národnej rade Slovenskej republiky návrh legislatívnych predlôh základných trestnoprávných predpisov,

(Ústavnoprávny výbor NR SR)

b/ prijať opatrenia na postupné zníženie nevybavenej súdnej agendy, najmä agendy obchodnej, dedičskej, rodinnej a pracovnoprávnej.

(Ústavnoprávny výbor NR SR)

3. Požiadat vládu Slovenskej republiky:

a/ o rozpracovanie Programového vyhlásenia do konkrétnych a termínovaných úloh na rok 1995 a nasledujúce roky 1996, 1997 a 1998,

(Výbor NR SR pre obranu a bezpečnosť)

b/ predložiť Národnej rade Slovenskej republiky, spolu s textom prihlášky Slovenskej republiky do Európskej únie,

aj návrh inštitucionálneho a personálneho zabezpečenia prípravy vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie a návrh postupu harmonizácie právneho systému Slovenskej republiky s právom Európskej únie,

(Zahraničný výbor NR SR)

c/ informovať Národnú radu Slovenskej republiky, do konca marca 1995, o inštitucionálnom a finančnom riešení zabezpečenia zahraničnoobchodnej činnosti, uskutočňovanej v súčasnosti v rámci Zastupiteľských úradov Slovenskej republiky v zahraničí,

(Zahraničný výbor NR SR)

d/ informovať Národnú radu Slovenskej republiky, do konca roku 1995, o predpokladoch pre ratifikáciu Európskej sociálnej charty,

(Zahraničný výbor NR SR)

e/ prepracovať programové vyhlásenie vlády tak, aby boli zohľadnené nasledovné pripomienky:

- ponechať kompetencie v oblasti územného plánu a stavebného poriadku na Ministerstve životného prostredia SR,

- stanoviť konkrétny termín začatia II. kola kupónovej privatizácie a objem majetku minimálne 65 mld. Sk,

- zväziť odovzdávanie vodovodných sietí do majetku miest a obcí bez finančnej dotácie na ich opravu a údržbu,

- nevytvárať ministerstvo výstavby, ale rozdeliť ministerstvo hospodárstva na dve - ministerstvo hospodárstva a ministerstvo priemyslu, obchodu a cestovného ruchu, čím sa vytvorí predpoklad pre realizáciu úloh v oblasti exportu a cestovného ruchu,

- nevytvárať finančnú inštitúciu pre podporu malého a stredného podnikanie, ale využiť existujúcu (napr. Záručnú) banku,

- prehodnotiť všetky náznaky centralizácie a dopracovať presun kompetencií na samosprávu (školsťvo, zdravotníctvo, kultúra), neobmedzovať pluralitu masmédií, predovšetkým elektronických a teóriu zmierenia potvrdzovať aj v praxi,

- uskutočňovať hospodársku stratégiu a rozvojovú politiku spôsobom, ktorý nenaruší stabilitu meny a ktorý bude rešpektovať nezávislosť Národnej banky Slovenska,

- neodčleňovať vedu od vysokých škôl a zaradiť vysoké školy do vedeckovýskumnej základne Slovenskej republiky spolu so Slovenskou akadémiou vied pod jeden ústredný orgán štátnej správy,

- vyčleniť účelové prostriedky na národnostnú kultúru pri príprave štátneho rozpočtu.

(Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody)

4. Požiadať Fond národného majetku, poslancov koalície a vládu Slovenskej republiky, aby v súlade s predloženým programovým vyhlásením:

a/ upustila od personálnych a politicky motivovaných čistiek predovšetkým v oblasti štátnej správy a urobila opatrenia na zamedzenie pôsobenia tzv. úderných pätiiek zložených z prednostov okresných úradov a predstaviteľov štyroch koaličných strán v okresoch,

b/ upustila od krokov vedúcich k destabilizácii funkcie prezidenta Slovenskej republiky a k útokom proti osobe terajšieho prezidenta,

c/ upustila od protiprávnych a diskriminačných krokov proti opozičným politickým stranám vrátane krokov pripravovaných proti Demokratickej únii a poslancom Demokratickej únie v rozpore s výsledkami parlamentných volieb,

d/ vytvorila podmienky pre objektivnosť a nestrannosť Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie ako verejnoprávnych inštitúcií, ktoré by mali zrkadliť kultúrnu, názorovú a politickú pluralitu slovenskej spoločnosti,

e/ aby až do vydania nálezu Ústavným súdom SR zachovala súčasný stav (t.j. nemenila vlastnícke vzťahy) tých subjektov, ktorých privatizácia bola zrušená zákonom Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý skupina poslancov pokladá za protiústavný a dala podnet na Ústavný súd SR,

f/ aby dbala na dôsledné zavádzanie zákona o ochrane prírody a krajiny č. 287/1994 Z. z. a zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 127/1994 Z. z. do praxe.

(Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody)

C. Odporúčania výborov vláde Slovenskej republiky

1. zvážiť, pri predkladaní návrhu kompetenčného zákona do Národnej rady Slovenskej republiky, aj zriadenie Ministerstva športu a mládeže SR, alebo iného ústredného

orgánu štátnej správy pre šport a mládež s právomocami ministerstva a so samostatnou rozpočtovou kapitolou.

(Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, kultúru a šport)

D. Odporúčania výborov pre ministerstvá

1. Výbor žiada ministra obrany a ministra vnútra

vymedziť priority a hlavné úlohy vyplývajúce pre rezort z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na rok 1995 a nasledujúce roky 1996, 1997 a 1998.

Termín: 28. február 1995 a príslušného kalendárneho roku 1996, 1997, 1998

(Výbor NR SR pre obranu a bezpečnosť)

2. Výbor odporúča Ministerstvu školstva a vedy SR,

pri rozpracovaní Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky zahrnúť medzi úlohy ministerstva:

a/ vyhodnotenie diskusie k programu obnovy výchovno-vzdelávacej sústavy,

b/ spracovanie výslednej verzie programu výchovno - vzdelávacej sústavy a jej predloženie do Márodnej rady Slovenskej republiky vládou SR,

c/ prípravu zákona o financovaní školstva,

d/ prípravu zákona o postavení učiteľa,

e/ návrh optimálneho riadenia rezortu v súvislosti s horizontálnou integráciou,

f/ návrh na presun niektorých kompetencií školstva na obce.

(Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, kultúru a šport)

3. Výbor žiada Ministerstvo kultúry SR

predložiť informáciu o uplatňovaní grantového systému v rezorte kultúry.

(Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, kultúru a šport)

4. Výbor žiada Ministerstvo životného prostredia SR

predložiť na rokovanie Výboru NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody informáciu o opatreniach na realizáciu cieľov stratégie štátnej environmentálnej politiky (schválené NR SR 18. 11. 1993 pod číslom uznesenia 339), s termínom do 15.2.1995.

(Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody)

Bratislava, 17. januára 1995

Doc.JUDr.Vojtech Tkáč, CSc. v.r.
predseda Ústavnoprávneho výboru
NR SR

Anton Národa, v.r.
predseda Výboru NR SR pre
zdravotníctvo a sociálne
veci

Ing. Miroslav Maxon, v.r.
predseda Výboru NR SR pre
financie, rozpočet a menu

Ing. Imrich Andrejčák, v.r.
predseda Výboru NR SR pre
obranu a bezpečnosť

Ing. Roman Hofbauer, CSc. v.r.
predseda Výboru NR SR pre hospo-
dárstvo, privatizáciu a podni-
kanie

PhDr.Dušan Slobodník, CSc.v.r.
predseda Zahraničného výboru
NR SR

Ing. Pavel Delinga, CSc. v.r.
predseda Výboru NR SR pre
pôdohospodárstvo

PhDr. Marián Andel, v.r.
podpredseda NR SR a predseda
Výboru NR SR pre vzdelanie,
vedu, kultúru a šport

Jozef Rea, v.r.
predseda Výboru NR SR pre
verejnú správu, územnú
samosprávu a národnosti

Doc.MUDr.Zora Lazarová, CSc. v.r.
predsedníčka Výboru NR SR pre
životné prostredie a ochranu
prírody

N á v r h

UZNESENIE Národnej rady Slovenskej republiky z ... januára 1995

k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

podľa článku 86 písm. g/ Ústavy Slovenskej republiky
p r e r o k o v a l a Programové vyhlásenie vlády Slovenskej
republiky s týmto výsledkom:

A. s c h v a ľ u j e

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky;

B. v y s l o v u j e

vláde Slovenskej republiky dôveru.